

100 år med fylkesnamna

Dei moderne fylkesnamna våre når akkurat å fylle 100 år før somme av dei blir historie.

SIDE 15–17

– Grove feil om språkhistorie

Hovudredaktørane for Norsk språkhistorie svarar på kritikken i førre nummer av Norsk Tidend.

SIDE 12–13

Sterkt kritisk til læreplan

– Den nye læreplanen i norsk vil auke språkskiftet frå nynorsk til bokmål, seier mål-lagsleiar Magne Aasbrenn.

SIDE 10–11

Norsk Tidend

medlemsblad for Noregs Mållag

nr. 5
desember 2019

Når læraren ikkje kan nynorsk

På papiret kan norske lærarar både bokmål og nynorsk. I praksis er det ikkje slik, opplever både foreldre og kommunar.

SIDE 4–7

a b c

Ein utdanningspolitisk kollaps

NT Kampen for at alle i Noreg skal lære nynorsk, har alltid vore ein av dei viktigaste for målrørsla. Argumenta for kvifor dei skal det, blir diverre ofte abstrakte, og dominerte av «positive flosklar» som kulturarv og språkleg mangfald. Titt og ofte møter Noregs Mållag argument om at vi bør slutte å vere så opptekne sidemålsundervisninga, og heller konsentrere oss om kampen for nynorsk som hovudmål.

NT Men i dette bladet fortel ei anonym mor oss kva ei mangelfull nynorskundervisning for bokmålslevar fører til: ei øydelagd skriveopplæring for fleire av nynorskelevane i landet. At somme norske elevar møter lærarar som i beste fall skriv nynorsk for dårleg til å undervise nynorskelevar, og i verste fall ikkje er skriveføre i nynorsk i det heile, må kunne kallast ein utdanningspolitisk kollaps.

NT Det er kommunane som tilset lærarar. Men kommunane kan ikkje gjere gull av gråstein. Nett som elevar og foreldre er kommunane nøydd til å ta utgangspunkt i at lærarane har den fagkunnskapen det står på vitnemålet at dei skal ha.

NT Når det ikkje er slik, er det grunn til å peike på kunnskapsministeren. Å forsyne landet med skriveføre lærarar er i kjernen av samfunnsoppdraget til ein kunnskapsminister. Men når Jan Tore Sanner nyleg presenterte nye læreplanar, verka det som om andre omsyn stod fremst i køen. No skal det nemleg bli lågare kompetansekrav til elevane i sidemål. I tillegg er samanslåtte karakterar på dei fleste av årsstega i ungdomsskulen og vidaregåande ei gåvepakke til dei norsklærarane som eigentleg ikkje har lyst til å drive så mykje med sidemålsundervisning. Er sidemålskritikarane viktigare for Sanner enn skriveopplæringa til elevane?

NT I morgon skal ein seksåring ta på seg skorne, jakka og sekken for å gå til skulen. I klasserommet skal han møte ein lærar som ikkje kan språket hans. Tenk litt på det, du, Sanner, når du no skal setje dei nye læreplanane ut i livet.

ASTRID MARIE GROV

Utgjeven av Noregs Mållag

Avisa blir redigert etter Redaktørplakaten.

Tilskrift: Lilletorget 1, 0184 OSLO

Redaktør: Astrid Marie Grov,
astrid.grov@nm.no,
tlf. 23 00 29 32

I redaksjonen:
Hege Lothe, Erik Grov

Heimeside: www.nm.no

Abonnement: 250 kroner per år

Utforming: Audun Skjervøy, Språksmia AS
smia@spraksmia.no

Stafett er stafett

FOR FIERDE GONG har eg vore på hjul gjennom ein del av landet på nynorskstafett. Ideen til stafetten oppstod før Språkåret 2013, da Noregs Mållag folierte ein eigen bil i den oransje mållagsfargen og farta rundt med 140 stogg over 12 000 kilometer med ein budskap om språkglede og nynorsk.

DETTE VISTE SEG å vera ein morosam og effektiv måte å møte både språkbrukarar og lokale styresmakter på, så året etter vedtok landsmøtet etter benkeframlegg at det skulle vera nynorskstafett kvart år. Så sidan har ein slik turné vore ei fast oppgåve i tre travle haustveker for skrivefaste og dei styremedlemmene som har kunna sleppe frå i den vanlege kvardagen. Ein leigebil blir utstyrt med råkande formgivingselement. Tydeleg for all verda står det NYNORSKSTAFETTEN, NORSK MÅLUNGDOM og NOREGS MÅLLAG framme, bak og på sida av bilen.

DEI SOM LEGG ut på tur, er gjerne eit par personar frå skrivefaste og styre og ein målungdom. I år har vi òg vore så heldige å ha nynorskforfattarar med oss. Så drar ein rundt som eit svensk danseband frå kommune til kommune. På kvar stad blir vi møtt av lokale målfolk som gjerne også gir nynorsk-misjonærar husly over natta. Etter landing i ein kommune er standardgrepet at målungdommen har avtalt å halde norsktimar for alt frå 15 til 150 elevar på skulen, medan «dei vaksne» møter ordføraren, skulesjefen, rektoren eller barnehagestyrvaren.

STAFETT-KONSEPTET BLIR SYMBOLISERT med at vi har med ein stafettpinne av metall som vi får ordføraren eller varaen til å ta imot mens vi foto-

LEIARTEILEGEN

MAGNE AASBRENN
leiar i Noregs Mållag

graferer og er lydhøyre for mest mogleg nynorsk-positive sitat og lovnader. Instagram neste. Ordføraren får stafettpinne til odel og eige og gjerne også Ottar Grepstads fine bok «Viljen til språk», skriven til 100-årsjubileet til Noregs Mållag i 2006.

OBLIGATORISK LESNAD FOR oss før ein ny kommune er statistikken Utdanningsdirektoratet presenterer over elevar frå skule til skule, frå klassetrinn til klassetrinn. I denne statistikken blir det ofte svært tydeleg at nynorsken er trygg på dei mindre skulane i periferien, mens inne i «sentrum» av kommunen, der ungdomsskulen ligg, er presset hardare mot nynorskelevane. På slike stader heng alt saman med alt. Dersom nye generasjonar ser lite nynorsk rundt seg hos det lokale næringslivet og i lokalpressa, er det med på å få dei til å tenke at nynorsk er eit skriftspråk for spesielt interesserte. Da skiftar dei lett til bokmål.

DERMED INNEBER EIN god nynorskstafettdag at ein også er innoverende lokale næringsdrivande og tropar inn i redaksjonen til den lokale tredagarsavisa og prøver å få gode oppslag. Gjerne med gruppebilete i posisjon attmed den gilde bilen.

Illustrasjon: Kjartan Helleve

STAFETT-INNSATSEN BLIR SETT inn i randsonene for nynorsken, nett der som språkframtida står og vippar. I mi tid har eg såleis vore på Nordmøre, i Valdres, i Midt-Telemark og i Romsdal. Ingen av stadene har vi møtt open motstand mot nynorsk, men mange stader har det skorta på medvit – til dømes om at ein barnehage der barna syng songar på bokmål, blir lesne for på bokmål og ser oppslag på veggen på bokmål, førebur barna svært dårleg på å gå vidare som elevlar på nynorskskulen som ligg ved sida av.

DET ER GODE augneblinker på stafett når vi finn ut at slik praksis ikkje er medviten undergraving av nynorsken – nei, barnehagepersonalet har berre ikkje tenkt på den måten. Veldig ofte er bokmål berre «det normale» og tilsynelatande like uunngåeleg som tyngdekrafta. Men slik er det altså ikkje.

NÅR EIN DRAR rundt slik og stikk skotuppen inn i dørøpningar i kommunehus etter kommunehus, er hovudkjensla likevel at ein blir glad i det norske lokaldemokratiet. I norske kommunar går det an få ordføraren direkte i tale, og ho er som regel ein fornuftig person som er open for gode argument. Om vi undervegs i møtet oppdagar at i hylla bak ordføraren så ligg det ein stafettpinne og eit eksemplar av «Viljen til språk» frå før (fordi stafetten jo også var innom i 2016!), så er det ingen sure miner for det, for dei vil eigentleg nynorsken vel, dei aller fleste lokale makthavarane – det er berre så mykje anna dei også har å passe på. Slik sett burde kvar kommune ha sin stasjonære nynorskstafett som jamleg plasserer symbolske smilefjes eller strekmunnar på kommunehusdøra à la Mattilsynet.

AKKURAT DET ER nok for mykje å krevja, men Noregs Mållag har 200 lokallag, og i heimkommunen kan alle eigentleg køyre «nynorskstafett» når dei vil. Ein treng faktisk verken pinne, bokgave eller oppstasa bil for å invitere seg sjølv til barnehagen, skulen, ordføraren eller lokalavisa og snakke nynorsken si sak. Når små og store sjefar etter kvart kjem i julestemning, passar det kanskje ekstra godt å vitje dei med julebakst og nynorsk? God jul!

*Ingen av stadene
har vi møtt open
motstand mot
nynorsk, men
mange stader
har det skorta
på medvit.*

I dag sto en tyrker foran en gjeng 9. trinnselever, på Østlandet, i Aurskog, og snakket varmt om nynorsk og hvor fint det er, og hvor bitter jeg er på at jeg "slapp" å ha det på ungdomstrinnet. Nynorsktwitter hadde tørket mange tårer hvis de hadde vært i det klasserommet i dag.

@moenduran på Twitter

Nynorsk verdsmeister! Eg seier ikkje at det er ein direkte samanheng, men eg registrerer at verdsmeisteren Karsten Warholm var den einaste nynorskbrukaren i finalen.

@PederHauge på Twitter

Dette kan aldri gå bra, den er jo helt uten bilder OG på nynorsk! Jaja, får gi den et forsøk.

@anderstotland på Twitter

Som beboer fra 1940 i et jugendstilhus i sentrum, og med fire besteforeldre som enten var født i Ålesund eller i det minste både bodde og arbeidet her «før Brannen», mener jeg likevel(!) at vedtaket om nynorsk administrasjonsspråk både er rett og rettferdig – og slett ikke udemokratisk eller et anslag mot «byens urbane kultur».

Egil Røssaak i innlegg i Sunnmørsposten

Altså. @ketilso, @hareide og Sylvi Listhaug. Kva er det med alle desse politikanane som gjev ut bøker om alt dei har lært av oppveksten i vestlandsbygdene – men som gjer det på bokmål?

@jenskihl på Twitter

Vi oppdaget relativt raskt at en ikke kan være en sart sjel når en skal lage dialektkopp for finnmærkinger.

Aud Margrete Skomakerstuen Brendryen til Østlendingen

Oppdaga at «dokker» er tillate som 3. person fleirtal, og no skjønner eg endå mindre av korfor ikkje heile Nord-Noreg skriv nynorsk.

@moddimusikk på Twitter

Nynorskens kronglete, grammatiske bøyningsformer og underlige valg av særegne ord virker fremmed og unaturlig for de fleste nordmenn.

Bjørn Kristen Ørbæk i Bokmålsforbundet i Hamar Arbeiderblad

Aasmund Olavsson Vinje skreiv nynorsk i berre tolv år, og på den tida skreiv han seg inn i historiebøkene som den kanskje aller største i nynorskklitteraturen nokong. Til samanlikning har eg, unge mannen, skrive nynorsk over dobbelt så lenge.

@MartinArseth på Twitter

Då vi laga filmen «Crazy Zombie», var mellom andre Ivar Aasen levande død, og skifta namn til «Evil Aasen».

Egil Olsen til Møre-Nytt

I somme norske klasserom blir nynorsk-elevar underviste av lærarar som **ikkje kan nynorsk**. Korleis kan det skje?

Ei nynorsk lærarkrise?

VI ER VANE med å tenkja på læraren som ein fagleg autoritet, ein som kan både gongetabellen, skrive-reglane og meir til. Likevel har det ei god stund blitt uttrykt uro over skrivekunnskapane hjå mange lærarstudentar. Er dagens lærarar budde på ein kvardag der dei skal undervisa nynorskelevar?

– Veldig nervøs

Då Ingelin Ida Marie Hansen frå Løten gjekk på lærarutdanninga, var tanken om å skulla undervisa nynorskelevar heilt fjern.

– «Det går bra, for eg skal jo ikkje jobba på ein nynorskskule, uansett», hugsar eg at eg tenkte om nynorsk.

Men livet ville det annleis. Ho hamna på Stord, der ho fekk jobb på mellomtrinnet.

– Eg hugsar at eg var veldig nervøs i byrjinga, og eg var nøydd til å førebu meg veldig godt. Eg såg for meg timen, og kva for ord som kunne koma på tavla, slik at eg fekk slått opp orda eg ikkje kunne.

For lærarutdanninga var ikkje til rare hjelpa for ein nynorskskrivande

lærar med bokmålsbakgrunn, meiner ho.

– Det var ei heilt tydeleg forventning om at me hadde lært det på vidaregåande, for me hadde ikkje noka undervisning i nynorsk. Eg hadde fordjuping i norsk, men utover det fyrste av fire studieår skreiv me ikkje noko nynorsk i det heile.

Nivået på studentane var jamt over veldig dårleg, fortel Hansen.

– Eg hugsar ein medstudent ein gong fekk tilbakemeldinga «skremmande dårleg» om nynorsken sin. Eg var nok ikkje veldig god, sjølv, heller, men ikkje av dei svakaste. Og eg har eigentleg heile tida hatt eit ganske positivt forhold til nynorsk, og det hjelper. Eg trur ein del av dei som eg gjekk i lag med på lærarutdanninga, ville hatt store utfordringar med å undervisa nynorskelevar, og mange ville sikkert heller ikkje teke ein jobb på ein nynorskskule.

Hansen fortel at ho er blitt langt meir komfortabel med å undervisa nynorskelevar etterkvart. Ho seier det hjelper å jobba på ein skule der majoriteten av lærarane er lokale,

og nynorsk er det tydelege bruks-språket. Nynorsk må bli meir synleg på alle utdanningsnivå for at lærarane skal bli meir førebudde på det som ventar dei, meiner Ingelin Ida Marie Hansen.

– Både i skulen og på lærarutdanninga burde det vera meir nynorsk i undervisninga, og møtet med nynorsk i skulen bør ikkje berre skje gjennom grammatikk. For motivasjonens del trur eg òg det vil vera lurt å snakka meir om at det er mange av jobbane der ute der du faktisk må kunna det. Det er det mange som ikkje tenkjer over.

– Bokmål og nynorsk om kvarandre

«Tone» er mor til ein elev på ein nynorskskule ein stad i den nynorske randsona. Ho har til tider vore fortvilt over nivået på nynorsk-kunnskapane til lærarane. Ho heiter ikkje Tone, men ho har ikkje lyst til å stå fram med namn. Det er inga sosial vinnarsak å gå ut offentleg og kritisera lærarane til barnet ditt for manglande fagkunnskap.

KRITISK TIL NYNORSKOPPLÆRINGA: Nynorskundervisninga i skulen og på lærarutdanninga er for skrinn, meiner Ingelin Ida Marie Hansen.

Foto: Lars Bakka

Dei tre fyrste åra på barneskulen hadde dottera fleire lærarar som ikkje kunne nynorsk i det heile teke, mellom anna kontaktlæraren, fortel «Tone».

OPPLEVER DÅRLEG KOMPETANSE: Fleire foreldre i den nynorske randsona har fortalt Norsk Tidend om gjennomgåande dårleg nynorsk hjå lærarar. Ein del rektorar fortel òg at språkkompetansen hjå lærarar med bokmålsbakgrunn kan vera mangelfull.

Illustrasjonsfoto: Lars Arvid Oma, Hordaland Folkeblad. Personane på biletet kan ikkje knytast til saka.

– Rettskrivingsnivået var gjennomgåande veldig dårleg. Det var nynorsk og bokmål om kvarandre i skriva som ungane som fekk. Eg kunne sjå setningar av typen «Det har vært ein fin veke». Andre døme er feil pronomen og fullstendig mangel på kontroll på -ar og -er-endingar.

– Visste lærarane sjølve at dei skreiv feil?

– Nei, det trur eg ikkje. Dette var tilflytta lærarar som aldri hadde skriva noko nynorsk utanom norsk-undervisninga. Eg trur dei berre skreiv i veg, og så prøvde dei å putta inn eit nynorskord inniblant for å få det til å høyrast nynorsk ut.

«Tone» fortel at ho møtte velvilje hjå skulen då ho tok opp saka.

– Lærarane var både audmjuke og opne om at dei ikkje kunne nynorsk, og det har blitt gjort tiltak frå rektor si side for å betra situasjonen. Så sjølv om eg har lagt vekt på å leggja dette fram på ein svært diplomatisk måte, vil eg seia eg har vore heldig i måten eg har blitt teken imot på. Det er ikkje alle lærarar som hadde tolt kritikken så godt.

«Tone» etterlyser ei meir aktiv rolle frå kommunane for å sikra at lærarar ikkje blir sende ut i skulen utan å kunna nynorsk.

– Det skal ikkje vera mi oppgåve som forelder å seia ifrå om at skriveundervisninga er for dårleg, det er noko kommunen burde ha teke tak i. Me ville ikkje godteke at ein mattelærar som ikkje kunne fem gonger tre, skulle undervisa ungane våre i matte, eller at ein engelsklærar som skreiv «Ai æm» for «I am» skulle ha engelskundervisning. Så når kommunar tilset lærarar som ikkje kan nynorsk, må dei sørgja for at dei lærer det, helst før undervisningsstart. Dette handlar jo om kva ungane våre har krav på, og eg synest ikkje det er bra nok når det blir så store kunnskapshol hjå lærarane.

«Tone» meiner både skulen og kommunen sviktar mandatet sitt.

– Med så mykje bokmål som ungane møter, både her hjå oss og andre stader, får dei tidleg ein fot i bokmålslend. Då må skulen vera ekstra merksam på rolla si, og vera ei motvekt til bokmålsdominansen i samfunnet elles.

– Kva trur du hadde skjedd om du ikkje hadde teke opp saka med skulen?

– Det veit eg rett og slett ikkje. Eg har opplevd dei andre foreldra som støttande når eg har teke opp dette, men det er ikkje alle dei som kan nynorsk så godt. Då er det hel-

ler ikkje så lett å oppdaga og reagere på feila.

Dottera slit framleis med følgjer av dårleg skriveundervisning frå dei fyrste åra, meiner «Tone».

– Det er mange innlærte feil som heng att, og ein del grunnleggjande kunnskap eg synest manglar. Eg hadde venta meir så langt opp i barneskulen som ho har kome no.

«Tone» er ikkje den einaste forelderen som har opplevd dårlege rettskrivingskunnskapar hjå lærarar. Norsk Tidend har vore i kontakt med fleire foreldre i dei nynorske randsonene som kan fortelja om skriv fulle av feil, bokmål på tavlar på barnestegget på nynorskskular og til dels ei lite profesjonell haldning til rettskriving blant lærarar. Ei mor fortel at den ansvarlege leiaren i kommunen viste til at alle lærarar har formalkompetanse i både bokmål og nynorsk, då ho tok opp problemet.

– Fagkunnskap må gå framom nynorsk

Korleis opplever kommunane skrivekompetansen blant læra-

Me ville ikkje godteke at ein mattelærar som ikkje kunne fem gonger tre, skulle undervisa ungane våre i matte.

«Tone», mor til nynorskelev

For mange kan for lite. Og vi får diverre ikkje retta opp veldig mykje av etterslepet frå skulen her på universitetet.

**Hans-Olav Enger, professor
i nordisk språkvitskap
ved Universitetet i Oslo**

rane? Fleire rektorar *Norsk Tidend* har spurt, uttrykkjer òg uro over nynorskkompetansen hjå ein del lærarar med bokmålsbakgrunn.

Ein som innrømmer at det kan vera vanskeleg å skaffa lærarar som kan nynorsk, er kommunalsjef for oppvekst og kultur i Gol, Hallvor Lilleslett. Hallingdalskommunen har vel 4500 innbyggjarar og éin skule, som er språkblanda. Lilleslett seier kommunen i visse situasjonar må prioritera fagkompetanse framom nynorskkunnskapar.

– Det kan til tider vera utfordrande å få tak i lærarar med rett kompetanse, særleg dersom det oppstår behov i skuleåret. Me tilset lærarar ut frå ei totalvurdering. Kor godt ein kan nynorsk, er éin av fleire faktorar me må leggja til grunn, men det vil ikkje vera avgjerande aleine. I somme situasjonar er det ikkje gjeve at me kan velja lærarar som kan nynorsk, og då må den spesielle fagkunnskapen gå framom.

Lilleslett fortel at kommunen opplyser om at nynorsk er opplæringsmålet i Gol kommune når dei tilset, men at ein del av lærarane ikkje er vane med å nytta språket. Situasjonen er ikkje dramatisk, meiner han.

– Nynorskkompetansen blant lærarane er god på ungdomstrinnet, men meir varierende på barnetrinnet. Det

vil alltid vera rom for forbedringar, og det gjeld også på dette området.

– *Kva har kommunen gjort til no for å få lærarar som i utgangspunktet ikkje er i stand til å undervisa på nynorsk, til å bli det?*

– Utover vanleg rettleiing som ein har til kollegaer, og medarbeidersamtalar, er det ikkje sett i verk spesielle tiltak.

– *Men då vil de jo ha lærarar i undervisning på Gol skule som anten underviser på bokmål eller på feil nynorsk?*

– Det kan vera slik. Det er ikkje gjeve at det er slik.

Hallvor Lilleslett seier at nynorsken står svakt i heile Hallingdal, og at fleire og fleire i Gol vel bokmål for ungane i skulen.

– *Er ikkje kommunen med på å nøra opp under eventuelle dårlege haldningar til nynorsk blant foreldre og elevar i Hallingdal når de har lærarar i arbeid som ikkje kan eller er dårlege i nynorsk?*

– Nei. Me tilset som sagt lærarar ut frå ei totalvurdering av kompetansen.

– *Så godt som alle lærarar er på papiert kvalifiserte til å undervisa i nynorsk som hovudmål. Når de opplever fleire lærarar som ikkje er det i praksis, kunne det vore nærliggjande å ta det opp med styresmaktene*

SLIT MED REKRUTTERINGA: *Det kan vera vanskeleg å skaffa lærarar som kan nynorsk, seier Hallvor Lilleslett, kommunalsjef for oppvekst og kultur i Gol.*

Foto: Jo Straube / Venstre

ETTERLYSER TILTAK: *Det må gjerast grep på alle nivå for å styrkja nynorskkompetansen blant lærarar, meiner Hjalmar Eiksund, høgskulelektor ved Høgskulen i Volda.*

Foto: privat

som er ansvarlege for kvaliteten på utdanninga. Har de gjort det?

– Nei, eg har ikkje opplevd dette som eit problem før, og difor har me ikkje det.

Lilleslett seier likevel at han ser at det kan vera behov for kompetanseheving hjå nokre av lærarane i kommunen.

– LNK (Landssamanslutninga av nynorskkommunar) skal no lansera eit nynorskkurs som er særleg retta mot skulen. Det må me sjå på og vurdere om nokon av våre lærarar kan ha utbytte av eit slikt kurs.

– *Er du uroleg for at skriveopplæringa til nynorskelevane på Gol ikkje er god nok?*

FEKK LÆRARAR SOM IKKJE KUNNE NYNORSK: Møtet med skriveopplæringa gjekk ikkje som «Tone» og dottera hadde venta. Dei opplevde at fleire av lærarane ikkje kunne nynorsk. – Det var bokmål og nynorsk om kvarandre, seier «Tone» om skriva som kom frå skulen.

Illustrasjonsfoto: Shutterstock

– Eg har ingen indikasjonar på at det er slik, nei, så eg er ikkje uroleg for det.

– Blir presenterte for nynorsk for seint

Det er ikkje berre blant lærarar på dei lågare klassetrinna manglande nynorskkunnskap er eit problem. Hans-Olav Enger er professor i nordisk språkvitskap ved Universitetet i Oslo og underviser framtidens norsklærarar. Han er klar på at nivået blant studentane burde vore langt betre.

– For mange kan for lite. Og vi får diverre ikkje retta opp veldig mykje av etterslepet frå skulen her på universitetet.

Enger meiner det er fleire grunnar til at ein del av studentane kan nynorsk dårlegare enn dei burde.

– Mange av studentane blir lite eksponerte for nynorsk, både i og utanfor skulen. I tillegg merkar eg at ein del er dårleg trenar i å bruka ordbøker og andre oppslagsverk, og innanfor norskfaget er dei nok heller ikkje så vane med å handtera den typen kunnskap der det finst to strekar under svaret.

Ved Høgskulen i Volda ligg truleg den einaste etterutdanninga for lærarar i nynorsk spesielt. Nettstudiet Nynorsk i opplæringa starta

opp i 2005 og har studentar frå heile landet. På kurset får studentane både undervisning i nynorsk og korleis ein skal undervisa i nynorsk. Høgskulelektor Hjalmar Eiksund er fagansvarleg for dei to kursa høgskulen tilbyr hausten 2019. Ein god del av studentane oppgjev at eiga nynorskundervisning ikkje har vore grundig nok, fortel han.

– Studentane tek kursa våre fordi dei har merka at dei ikkje meistarar nynorsk så godt som dei ønskjer. Det er det to openberre forklaringar på, anten at ein sjølv har vore lite motivert for å læra nynorsk, eller at måten skulen presenterer nynorsk som sidemål på, har vore for dårleg. Dette er gjerne to sider av same sak. Studentane fortel at sidemålsundervisninga ofte tek til for seint, at undervisninga gjerne vert teken for lett på, eller at det er lite støtte for å læra nynorsk i nærmiljøet.

Eiksund meiner dårleg nynorsk-kompetanse blant lærarar kan vera ein negativ spiral utdanningsnivåa imellom. Han meiner det må gjerast grep på alle nivå for å få auka nynorskkompetansen blant lærarar.

– Vi har kome langt om det som står i læreplanen faktisk blir gjennomført. I dag blir mange elevar fyrst presenterte for nynorsk som

sidemål på ungdomsskulen, sjølv om læreplanen seier det skal skje tidleg på barneskulen. Å løysa problemet med manglande kompetanse krev at også lærarutdanningane tek nynorskopplæringa på alvor. Der blir det lagt til grunn at studentane kan nynorsk frå før, men her bør ein nok i større grad ta for seg den studentmassen ein faktisk har. Lærarar bør ikkje bli uteksaminerte utan å kunna både bokmål og nynorsk.

*Eg trur nok
dei fleste lærarane
gjer så godt
dei kan med det
dei får utdelt av
kompetanse.*

**Hjalmar Eiksund, høgskulelektor
ved Høgskulen i Volda**

Eiksund fortel at Høgskulen i Volda har noko skriveopplæring i nynorsk integrert i eit av dei ordinære kursa i lærarutdanninga.

– Vi tek opp emne som førebur elevane på jobb ved ein skule der nynorsk er hovudmål, fordi vi veit at problemstillingane på desse skulane er andre enn på bokmålsskular.

Å vera ein god lærar i nynorsk handlar ikkje berre om å kunna nynorsk, presiserer Eiksund.

– Noko av det viktigaste skulen gjer for elevane, er å tematisera tidleg at det er skilnad på nynorsk og bokmål, til dømes gjennom å prata om at noko er rett på bokmål, og noko anna på nynorsk. Det vil styrkja kompetansen til elevane i nynorsk, som igjen vil styrkja dei positive haldningane, anten vi snakkar om nynorsk som hovudmål eller som sidemål.

Hjalmar Eiksund går langt i å frikjenna lærarane for manglande kompetanse og dårlege haldningar.

– Eg vil nok tru dei fleste lærarar gjer så godt dei kan med det dei har fått utdelt av kompetanse. Og haldningar til noko handlar jo ofte om ein er trygg eller ikkje. Er ein negativ til noko, er det ofte fordi ein sjølv ikkje meistarar det.

ASTRID MARIE GROV
astrid.grov@nm.no

Fast nynorskklasser i Bergen

For fyrste gong vil byrådet i Bergen gje eit fast tilbod med nynorsk parallellklasse på ein sentrumsskule. Det går fram av byrådsrklæringa.

Noregs Mållag meiner det er eit grep som vil gjere det lettare å få til

nynorskklasser for dei foreldra som har ynskt det for ungane sine, og ikkje fått det til.

– Det er offensivt av kommunen å forsøke seg på dette no, seier Magne Aasbrenn.

Er du ein språknerd?

Den 7. februar inviterer Samlaget til eit kurs i språkvask og korrektur i Oslo.

Er du interessert i språk generelt og nynorsk spesielt og kunne tenkja deg å jobba med nynorsk språk, håper me du vil søkja.

Send søknad (ca. ½ side) til
o.malmin@samlaget.no. Søknadsfrist: 10.
desember 2019.

Les meir om kurset på www.samlaget.no

Deltakarane får reisetilskot.

Det Norske Samlaget er det leiande nynorskforlaget i Noreg og har fremja nynorsk språk og litteratur i meir enn 150 år.

Nynorsk

Når du høyrer ein gut nynne på kjenningmelodien til **Klart eg kan** på ein t-banestasjon i Oslo, forstår du at barne-TV på nynorsk er populært.

– **EG HADDE** nettopp gått av T-bana på Majorstua då eg høyrde nokon bak meg som nynna på Klart eg kan-songen. Er det ein i nordfjord-bunad? tenkte eg. Eg snudde meg for å sjå kven det var. Det viste seg å vere ein gut med oslodialekt som hadde sett TV-serien, fortel programskapar Eva Westvik.

Bakgrunn

No jobbar Eva Westvik ved institutt for film og animasjon ved Høgskulen i Volda. Bak seg har ho over 25 års erfaring frå NRK, først som nyheitsjournalist og deretter som programskapar i barne-TV. I 2004 tok ho tak i prosjektet *Her er eg*.

– Det vart min overgang frå nyheitsjournalistikk til barne-TV. Eg brukte den kompetansen eg hadde opparbeidd meg som historieforteljar i NRK, fortel Westvik.

Her er eg vart ein banebrytande TV-serie for barn.

– Det var ikkje så veldig mykje dokumentar for små barn på den

tida. Først byrja det som eit nynorsk-prosjekt fordi NRK Super trong meir av det, men min ambisjon var heile tida at det skulle vere av høg kvalitet, slik at alle barn skulle få lyst til å sjå desse programma, uavhengig av kva slags dialektbakgrunn dei hadde sjølve, seier Westvik.

Historieforteljing

Serien *Her er eg* fekk gode sjåartal.

– Etterspurnaden vart større og større. NRK Super ville ha meir og meir. På eitt tidspunkt måtte eg velje om eg skulle gå tilbake til nyheitene eller drive med barne-TV på heiltid. Då valde eg barne-

Karoline Riise Kristiansen

KAROLINE RIISE KRISTIANSEN

(41) er tilsett som ny språksjef i NRK. Som språksjef får Kristiansen ansvaret for å røkte språket i heile NRK.

Karoline Riise Kristiansen kjem til NRK frå NTB og stillinga som ansvarleg redaktør for Nynorsk pressekontor (NPK), der ho har jobba sidan 2009.

Stillinga som språksjef er plassert i nyheitsdivisjonen, og nyheitsdirek-

Tidsskrift er best på papir
Det gjeld òg for Mål og Makt

Mål og makt er Studentmållaget i Oslo sitt tidsskrift, som kjem med tre til fire nummer i året.

VIL DU TINGE BLADET?
Det kostar berre 200kr i året!

Send ein mail til malogmakt@malogmakt.no med namn og adresse, så sender me deg ei rekning med fyrste blad

e seriefavorittar

MARIT MED FAMILIE: Serieskapar Eva Westvik (til venstre) var på Hakallegarden i eitt år og fylgde gardsjenta Marit og familien hennar.

Foto: Arne Stubhaug / NRK

TV. Eg syntest det var veldig motive-
rande og gjevande, seier Westvik.

Ho har eit sterkt og langvarig
kjerleiksforhold til visuell historie-
forteljing. Etter kvart tok ho med
seg alle erfaringane frå *Her eg eg* og
utvikla konseptet *Klart eg kan*.

– Eg brukte ein enkel drama-
turgimodell der ein har eit mål og
følgjer prosessen mot målet. Det har
vist seg å vere ei tydeleg og enkel
forteljing som barna kjenner seg
igjen i, og som dei yngste klarer å
følgje godt med på, seier Westvik.

Målet med serien har også vore
at han skal inspirere barn til å tore å
gjere nye ting.

– Det å vekse opp handlar om å
tore å gjere nye ting heile tida. Når
vi blir vaksne, lener vi oss litt tilbake
og orkar ikkje å hive oss ut i det
ukjende. Kanskje kan serien inspirere
vaksne også, legg Westvik til.

Marit og dyra

Eva Westvik kom til Hakallegarden
og tenkte: «Oj! Dette er jo eit univers
som er som skapt for barne-TV»,
fortel ho. NRK Super hadde trua på
prosjektet, og det vart eit av Evas
mest eventyrlege år.

– Vi var på Hakallegarden i eitt
år og fylgde Marit. Det er eit farge-
rikt univers med Marit i sentrum

og mykje dyr og mykje styr, fortel
Westvik.

Ho kunne legge planar for nokre
episodar, men så enda det opp med
at det skjedde så mykje på garden
at dei berre måtte hive seg rundt og
filme andre historier.

– Det var veldig krevjande, men
på ein fin måte. Det var eit luksus-
problem å ha så mange historier
å fortelje. I tillegg var Marit eit
funn. Ho var så tolmodig og roleg å
arbeide saman med, fortel Westvik.

Lidenskapen vaks

Lidenskapen for barne-TV vaks seg
større etter kvart som ho forstod at

der var eit publikum der. Når ein
skal filme barn i kvardagen deira,
må ein opparbeide seg tillit.

– Eg har blitt inspirert og blitt
klokare av tankane og innspela til
barna. Det har verkeleg vore ei gåve
å oppdage kor kloke og reflekterte
dei er, seier Westvik.

Målgruppa for desse programma
er barn i alderen 3–6 år, men i
praksis er det mange både yngre og
eldre barn som ser på seriane.

– Det å bruke dokumentarsjan-
geren på små barn er ei vinnaropp-
skrift fordi sjangeren søker etter det
som er ekte, slik barn i den alderen
er, seier ho.

Fleire av seriane som Westvik har
vore med på å skape, har nådd fleire
målgrupper.

– Eg har fått tilbakemeldingar
om at den siste serien, *Bli med heim*,
har samla både barn, ungdomar,
foreldre og besteforeldre framfor
TV-skjermen, fortel ho.

Bli med heim

I den siste serien, *Bli med heim*,
føler Eva at dei har klart å kombi-
nere eit viktig innhald med fen-
gjande historier.

– Det er nok nyheitsjournalisten
i meg som ønskjer å gje barna eit
innhald som dei kan få noko meir
utav enn berre underhaldning, seier
Westvik.

Bli med heim handlar om eit
spektar i familielandskapet.

– Serien viser at mange har det
forskjellig heime, men at det meste
likevel er likt. Målet er å byggje tole-
ranse og vise mangfald, forklarar ho.

INGVILD MYKLEBUST HOVDEN
Nynorsk senteret

tiansen tilsett som språksjef i NRK

tør Helje Solberg seier ho er glad for
å ha fått Kristiansen med på laget.

– Det har vore viktig for oss å
finne ein språksjef som både har
god redaksjonell erfaring og fagleg
tyngde på norsk språk. Det har
Karoline, i tillegg til å vere ein posi-
tiv kulturskapar som bygger gode
relasjonar i nettverk, seier ho.

Karoline Riise Kristiansen sjølv
er svært fornøgd med å komme til
NRK.

– NRK er Noregs største og viki-
gaste mediehus, også når det gjeld
språk. Eg takkar for tilliten og gler
meg til å arbeide saman med alle
dei flinke folk som er i NRK over
heile landet, seier den påtroppande
språksjefen.

Ho tiltreir i NRK 3. februar 2020.
Inntil ho er på plass vil Dagsrevy-
ens Ingvild Bryn fungere som NRKs
språksjef.

NPk

FRÅ NPK TIL NRK:

Redaktør Karo-
line Riise Kristi-
ansen i Nynorsk
pressekantor
blir språksjef i
NRK.

Foto: Vidar Ruud /
NTB scanpix / NPK

Ivar Aasen-tunet

aasentunet.no

Olav H. Hauge-senteret

haugesenteret.no

Handlenett.no

Handlenett.no er nettbutikken til Ivar Aasen-tunet, Olav H. Hauge-senteret og Vinje-senteret.

post@handlenett.no / 70 04 75 70

Målrørsla n med den n

Fornyngja av læreplanane i skulen er i strid med regjeringa sine egne intensjonar i språkpolitikken, meiner leiar i Noregs Mållag, **Magne Aasbrenn**.

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

la i november fram dei nye læreplanane for grunnskulen og vidaregåande skule som skal innførast frå hausten 2020.

I læreplanen for norskfaget fjernar regjeringa eiga halvårsvurdering med karakter i 8. og 9. klasse og på Vg1 og Vg2. Då vil elevane berre ha halvårsvurdering og standpunktkarakter i sidemål i 10. klasse og Vg3. I tillegg blir det stilt lågare krav til sidemålskompetanse i sluttvurderinga.

– Det vil vere med på å senke kompetansen i nynorsk som sidemål i samfunnet og å auke språkskiftet frå nynorsk til bokmål på vidaregåande, slår Magne Aasbrenn, leiar i Noregs Mållag, fast i ei pressemelding.

Aasbrenn er ikkje berre kritisk til reforma, og meiner det er flott at elevane skal starte med skriveopplæring i sidemål tidlegare enn før.

Han er ikkje den einaste som meiner reforma er i strid med språkpolitikken.

– Bra, men ikkje godt nok

– Framlegget bryt med norsk språkpolitikk. Dette fører ikkje til meir likestilling og likeverd mel-

lom dei to skriftspråka, skriv Per Magnus F. Sandmark, direktør i Nynorsk kultursentrum i ei pressemelding.

Dei meiner at læreplanen vil svekkje kompetansen i både bokmål og nynorsk over tid.

– Nokre av grepa i norskfaget kan vere med på å gjere både bokmåls- og nynorskelevlar tryggare i sitt eige språk. Det er bra, men det er ikkje godt nok at elevane med denne læreplanen ikkje får høve til å lære seg både bokmål og nynorsk skikkeleg, seier Sandmark.

– Regjeringa svik nynorskelevane

Norsk Målungdom meiner regjeringa har svike nynorskelevane, og at dette vil føre til lågare nynorskkompetanse i samfunnet.

– Det er heilt utruleg at regjeringa først slår fast at eitt av føremåla til den nye språklova og dermed til den norske språkpolitikken, skal vere å styrke det minst brukte skriftspråket, og så følgje det opp med ein læreplan som svekkjer nynorsken. Det er eit svik mot

SPRÅKPRISVINNAR: Kristin Fridtun fortel at språkprisen gjev henne motivasjon til å halde fram som forfattar.

Foto: Lene Sørøy Neverdal

nysnøgd nye læreplanen

KRITISK MÅLLAGSLEIAR: – Regjeringa kjem med ein læreplan som klart bryt med deira eigne intensjonar i språkpolitikken, meiner leiar i Noregs Mållag, Magne Aasbrenn. Foto: Noregs Mållag

nynorskelevane, seier leiar Gunnhild Skjold.

Skjold er bekymra for at læreplanane ikkje er spesifikke nok når det gjeld vurderingar og karaktersetjing, ettersom det ikkje finst ein konkret plan

for kor mange tekstar det skal vere på kvart skriftspråk.

– Vi veit diverre at norske elevlar verken får mykje nok eller god nok sidemålsundervisning i dag. No leverer regjeringa ein læreplan som

gjer det enklare å nedprioritere sidemålsundervisninga. Det vil føre til lågare nynorskkompetanse i samfunnet, noko som gjer det vanskelegare å vere nynorskbrukar.

NPK

Språkprisen til Kristin Fridtun

Forfattar Kristin Fridtun får Språkprisen 2019 for bøkene *Kjønn og ukjønn* (2015), *Homoflokar* (2018) og *Språket er ei bukse* (2019).

– **EG SYNEST** det er veldig stas, og får motivasjon til å fortsette med å vere forfattar. Det er jo ikkje alltid det er ein veldig lønnsam karriereveg, men det følest veldig meningsfylt å drive med når såne ting som dette dukkar opp, seier forfattar, filolog og føredrags-haldar Kristin Fridtun etter at prisen vart kjent.

Fridtun har ein master i norrøn filologi frå NTNU, og har etter det stort sett jobba frilans. Ho har hatt eiga språkspalte i vekeavisa Dag og Tid i drygt ti år og debuterte som forfattar med boka *Norsk etymologisk oppkok* i 2012. Språkprisen 2019 får ho for bøkene *Kjønn og ukjønn* (2015), *Homoflokar* (2018) og *Språket er ei bukse* (2019).

Juryen trekker fram at Fridtun er ein produktiv forfattar og samfunnsdebattant med særskild god

formidlingsevne og stor språkglede.

– Ho har tilført den offentlege debatten nye perspektiv både på språk og i spørsmål om kjønn og seksualitet, og ho viser alltid vilje til å saumfare både eigne og andres standpunkt. Slik gjev ho eit viktig bidrag til å halde den offentlege samtalen sakleg og konstruktiv, til inspirasjon for oss alle, seier jurymedlem Merete Røsvik i ei pressemelding frå Språkrådet.

I haust gav Fridtun ut boka *Språket er ei bukse*, om biletbruken i norsk språkdebatt. I vinnaromtalen frå juryen heiter det: «I forfattarskapen er ho innovent mangfaldige emne. Ho driv etymologisk utgraving basert på solide kunnskapar i norrøn filologi. Kombinasjonen av gode analytiske evner og evna til å sjølv finne klargjerande språklege bilete gjer Fridtuns tekstar både lærerike og underhaldande. Fridtun lærer oss å vere meir kritiske i omgang med dei orda vi røyner verda med».

Språkprisen vart delt ut på Litteraturhuset i Bergen 20. november.

NPK

KATHRINE NYGÅRD

leiar i Kringkastingsringen

Ikkje eit personleg ansvar

DEI SISTE ÅRA har både Aftenposten og VG blitt heidra for å ha opna opp for meir nynorsk. Mållaget var med rette raskt ute og gav Gard Steiro Målprisen 2017, og Aftenposten fekk Målblome i 2018. Ein årelang kamp såg ut til endeleg å ha fått eit gjennomslag. Og ja, det kom lite grann meir nynorsk i VG, men veldig lite i Aftenposten. Flaumen av nynorsk lét venta på seg.

DET ER RÅD å finna dømme på nynorsk journalistikk i riksavisene, også langt attende i førre hundreåret. Nesten konsekvent kjem det av eit personleg initiativ. Anten ved at journalisten har greidd å finna grunnar for å skriva saka på nynorsk, ved at intervjuobjektet insisterer på å bli sitert på nynorsk, eller at nynorsk er «naturleg» i ei gitt sak.

NÅR NO DET formelle forbodet er vekke, er det igjen opp til journalisten om vedkomande skal skriva ei sak på nynorsk. Det er finst truleg framleis motstand i redaksjonane, mellom redaktørar og vaktsefjar. Ein skal ha litt ryggrad for å stå imot dei. Du blir også gjort ansvarleg for eventuelle feil. Ein skal vera temmeleg trygg på si eiga rettskriving når ein set saker på trykk utan at andre har lese gjennom dei. Tempoet er høgt.

EIN STAD DET har blitt meir nynorsk, er i VGTV. Her har nynorskjournalistar fått friare spelerom, eventuelt har dei ikkje møtt den same motstanden i systemet. På same viset har også andre riksaviser starta med radio- og tv-sendingar i eit eller anna format. Det munnlege har fått større plass og utfordrar ideen om at ei avis har eit språkleg uttrykk.

KVIFOR BLIR DET ikkje like stort språkleg mangfald i dei trykte riksavisene? Eg trur at det framleis finst motstand i dei tradisjonelle redaksjonane, og at bora på den enkelte journalisten kan bli for stor. Dei treng hjelp. Strukturell hjelp.

EI NY SPRÅKLOV er på trappene. Paragraf 1 slår fast at styresmaktene har eit ansvar for å fremja nynorsk. Då bør det også fylgja med språkkrav i hop med den relativt rause økonomiske støtta norske aviser får. Me kan ikkje berre stola på det indre ljuset hjå nynorskjournalistane.

HOVUDREDAKTØRANE SVARAR:

– Grove feil om Norsk språkhistorie

Helge Sandøy og Agnete Nesse, hovudredaktørar for Norsk språkhistorie, svarar på kritikken av band 1 av språkhistorieverket i førre nummer av Norsk Tidend.

NT-REDAKTØREN HAR I nr. 4/2019 intervjuet Sverre Stausland Johnsen over to sider om kritikken han har av boka *Mønster*, som er første bindet i verket *Norsk språkhistorie*. Intervjuet er eit samandrag av bokmeldinga hans i *Norsk Lingvistisk Tidsskrift*, der Johnsen sjølv presiserer at kritikken gjeld berre første bindet, for dei tre neste har han ikkje lese. Men *Norsk Tidend* framstiller det slik at Johnsen har levert kritikk av heile verket, og redaksjonen illustrerer intervjuet med framsida på alle binda, og på NT-framsida blir intervjuet annonsert med bilde av bind 3. Med ein slik presentasjon feilinformerer *Norsk Tidend*.

Dels som redaktørar og dels som forfattarar skal vi nedanfor kommentere kritikken frå Johnsen og dei feila han meiner å finne, punkt for punkt.

Søraustlandsk presens sterke verb

Eit gammalt diskusjonsemne i språkhistoriegranskinga har vore om søraustlandsk (og svensk og dansk) har hatt i-omlyd på eit tidleg stadium, dvs. om det har vore f.eks. *ø* eller *o* i notid av *sove* (jf. *søv/sover*). Diskusjonen har oppstått pga. at dei skriftlege kjeldene har innehalde begge typar presensformer, og dermed blir det typisk nok ope for fleire tolkingar. Denne uvissa viser Indrebø og til i si *Norsk Målsoga* s. 134 (2001). Johnsen slår berre fast at det var i-omlyd utan å vise til at det nettopp har vore diskutert, og at Grøtvedt i grundigaste granskinga av dette spørsmålet konkluderer med at begge systema fanst i gammalnorsk tid. I *Mønster* er spørsmålet omtalt to stadar: I kap. 2 (s. 116) nemner forfattaren at i-omlyden ikkje ser ut til å vere gjennomført i gammalnorsk tid, og det blir vist til fagdiskusjonen og

den forklaringa at i-omlyden i den aktuelle bøyingsforma først fanst i heile dette området, men at han så blei trengt tilbake pga. grammatisk utjamning frå infinitiv. Restar av den gamle i-omlyden er dessutan dokumentert frå både jyllandsk, svensk og søraustnorsk.

I kap. 3 (s. 259) blir det òg vist til same synsmåten og gitt referansar til diskusjonen, men dessverre sagt for sterkt at det «ikke [er] spor av i-omlyd i kildene». Som nemnt finst det slike spor. Men når Johnsen hevdar om *Mønster* at «det står at gammal søraustnorsk ikkje hadde i-omlyd i sterke verb», er ikkje det ei korrekt framstilling når det på begge dei aktuelle stadane nettopp står at søraustlandsk hadde det *søv*-former blei erstatta med *sover*-former.

Genitiv

Johnsen hevdar at det i *Mønster* er skrive at genitivsuttrykk som 'byg-das ordførar' er "ein direkte arv frå genitiv i gammalnorsk". Dette er ein svært grov feil. For det første står det ikkje noko eksempel med 'byg-das ordførar' i boka. Her diktar Johnsen

altså opp eit referat. For det andre er det på s. 245 nettopp forklart korleis genitiven i mellomnorsk gjekk igjennom ei forandring til å bli ei markering av eigedomsforhold («pos-sesivklitikon» er det kalla der), og at genitivmarkeringa ikkje lenger er endingar festa på opptil fleire ord i genitivsleddet (jf. gammalnorsk 'bók rik-s mann-s', men berre éi markering på grensa av eigarleddet (altså 'ein rik mann-s hus').

Ei slik utvikling finn vi over eit stort område i nordisk: færøysk, norsk, älvdalsk og norrlandsk, men eigedomsmarkøren kan vere litt forskjellig. Når konstruksjonen er avgrensa til eigedomsuttrykk, fører det til at eigaren i genitivsleddet må nettopp kunne eige, og dvs. at det må vere eit levande vesen eller ein juridisk person. Forholdet mellom 'bygda' og 'ordførar' er ikkje eit eigedomsforhold, og derfor er eksempelet uaktuelt i tradisjonelle norske dialekter, enten ein formar det som 'byg-das ordførar' eller 'bygda sin ordførar'. Likeins er det òg f.eks. med namnet 'Nynorskens hus'.

Johnsen slår òg fast at Aasen har dokumentert at s-genitiv ikkje finst i norsk. Nei, det òg er feil. Det er nettopp Ivar Aasen som først dokumenterer at genitiven finst. Det gjorde han i notata sine våren 1845 då han oppheldt seg i Telemark, for eigedomsuttrykk med 's' er eit drag som finst i mykje av telemål og egdemål, som i 'dotteras hus' og 'huset Olavs'. I stordelen av landet brukar ein i staden eigedomspronomen (jf. 'boka hennar Jorunn') eller sin-genitiv ('Jorunn si bok'). I tillegg er preposisjon mykje nytta ('boka til Jorunn'), men preposisjonsbruk er ikkje spesielt for eigedomsuttrykk.

Johnsen tar her altså dobbelt feil: både i det nemnde referatet frå *Mønster* og i beskrivinga si av norsk

språkhistorie, sjølv om dette er gammalkjent stoff blant nordistar. (Arne Torp har ein innsiktsfull artikkel om dette i *Maal og Minne* frå 1973.)

Her høyrer det med at Aasen mistolka observasjonane sine og rekna denne s-genitiven som påverknad frå dansk skriftmål. Det er urimeleg, for dansk hadde ikkje genitivsuttrykk der eigaren kunne stå både framom og etter eigedommen, som i dei nemnde eksempla. Dette må vere nedarva frå gammalnorsk. Men Aasen var mest opptatt av at s-en blei brukt ved ord som i gammalnorsk måtte ha heilt andre endingar, f.eks. etter 'dotter', og dermed var det ikkje «ægte», seier han når han tar opp att same dokumentasjonen i *Det norske Folkesprogs Grammatik* (1848). Aasen var nemleg ikkje opptatt av kreativiteten i mellomnorsk der genitivsmønsteret blei sterkt omskipa, som nemnt ovanfor. Dessutan kjente han heller ikkje til det større nordiske mønsteret i omlegginga av genitiven.

Haldningar og språkending

Johnsen viser liten vilje til å forstå poenga i spørsmålet om språkhaldningar og språkending. Eine poenget i boka er den prinsipielle forskjellen på bevisste og underbevisste haldningar. Bevisste haldningar får ein når informantane er klar over at dei får nettopp språklege haldnings-spørsmål (f.eks. 'Kva dialekt synest du er finast?'). Underbevisste haldningar blir uttrykt når informantane svarar eller reagerer på språklege stimuli utan å vere klar over at det er språk dei reagerer på. I boka er det vist til granskingar som går inn i eit stort europeisk forskingsnettverk som har utvikla ein metode for å skilje mellom dei ulike haldningstypene. Fordi desse granskingane har føregått parallelt og likt i mange land, er resultatane ekstra interessante.

Generelt i dei europeiske granskingane viser dei bevisste haldningane ikkje samsvar med språkendingstendensane, og teoretisk føyer det seg inn i den generelle innsikta om at svar i slike granskingar er svært bundne av den kulturelle eller politiske samanhengen dei blir gitt i, og at dei ikkje «stikk så djupt». Derimot har reaksjons-

Det er useriøst å berre synse og påstå i staden for å sette seg inn i teorien og metoden som er aktuell.

NORSK SPRÅKHISTORIE MØNSTER

Helge Sandøy (red.)

testane om underbevisste haldningar vist svært godt samsvar med språkendringstendensane, altså at språkendringane går i retning av dei dialektane/språkvariantane som er vurdert høgast i testen.

Danmark er det landet som viser mest «perfekt klaff» i denne testen. Men Noreg og Færøyane – som dei einaste landa hittil – viser ikkje slikt samsvar. Det vil seie at det der ikkje er klare og gjennomgåande mønster i dei underbevisste haldningane til dialektar. Dette er svært interessante resultat, for dei må vise ein viktig forskjell på f.eks. Danmark og Noreg, og dessutan har den prinsipielle forskjellen i resultat stor teoretisk interesse – på same måten som når ein får ulike resultat i reagensøyra i laboratoriet.

Korleis og kvifor det er slik som vist her, er drøfta s. 88–92 i *Mønster*. Men ingenting av dette bryr Johnsen seg om, i staden gir han eit overflatisk og misvisande referat. Han hevdar konklusjonane er dratt «på sviktande grunnlag». Granskingane som ligg til grunn, er dei mest omfattande og systematiske som er gjennomført i landet.

Metodisk er desse europeiske haldningsgranskingane uttesta gjennom mange år og har vist seg så fruktbare i jamførande analysar at Johnsen kan ikkje berre avvise dei som ikkje «relevante». Dei er utvikla for å kunne unngå å basere seg på intuisjon og subjektive tolkingar. Her nyttar det ikkje berre å synse lettvin, som når han kjem med «Det eg meiner er relevant å spørje om, ... er kva folk synest er kult. Men det spør dei ikkje om.» For det første er dette spørsmålet faktisk stilt i den underbevisste granskinga. For det andre er det useriøst å berre synse

og påstå i staden for å sette seg inn i teorien og metoden som er aktuell. Her må ein kunne seie med Johnsen sine egne ord at han «har kome til somme av framstillingane med visse faste synspunkt, og så følger konklusjonane av det».

Norsk og dansk

Eit ankenål Johnsen har mot *Mønster*, er at forfattarane «ikkje skil mellom det som er opphavleg norske talemålsdrag, og det som har kome inn utanfrå, hovudsakleg frå dansk, men òg frå svensk». I *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* gjer han mykje meir ut av dette poenget.

Når Johnsen meiner at dette skiljet mellom opphavleg norsk og ikkje-norsk må vere grunnleggande for heile framstillinga, er vi svært ueinige. Han hallar til eit etymologisk opphavs-perspektiv som formidlar eit syn om at 'norsk' og 'ikkje-norsk' er innebygde eigenskapar som følger språkfenomena gjennom histo-

'Norsk språk' er
ikkje noko som
kan definerast til
eit bestemt språk-
stadium for f.eks.
tusen år sidan.

SVARAR: Helge Sandøy og Agnete Nesse er hovudredaktørar for Norsk språkhistorie og høvesvis professor emeritus og professor ved Universitetet i Bergen.

Foto: UiB

ria. Eit slikt syn prega nok delar av nasjonalromantikken på 1800-talet. Vi ønskjer i staden å formidle den innsikta frå moderne språkvitskap at språket fungerer i samtida, og nettopp det pregar eigenskapane det har. For eksempel har språket stor evne til å integrere nye ord i det som er det levande mormålet, og det ligg stor kreativitet i den samtidige levande språkbruken. Vi ønskjer altså å få med oss korleis denne dynamikken utviklar språket gjennom historia, og derfor er ikkje 'norsk språk' noko som kan definerast til eit bestemt språkstadium for f.eks. tusen år sidan. Vi har ikkje ønskt oss nokon sterkt ekskluderande definisjon, men i staden vilja sjå etter kva som er det levande språket på kvart språkstadium som er drøfta. Derfor har vi ikkje skrive den språkhistoria Johnsen ønskjer seg.

Eit apropos til dette er at nesten ein tredel av teksten i det aktuelle oppslaget i *Norsk Tidend* 4/2019 ikkje kan reknast som 'norsk' etter kriteriet hans Johnsen. I språkhistoria vår reknar vi slike tekstar som 100 % samtidnorske. Vi har altså ønskt å sjå breitt på 'norsk', og i bind 2 kjem f.eks. òg eit kapittel om norsk som andrespråk.

Det bør her òg føyast til at det er berre innanfor ei slik samtidsforståing av norsk språk at ein kan forstå korleis språk fungerer som del av sosiale og kulturelle motsetningar. Det er tema i andre bind av verket.

I bindet *Mønster* er språkkontakt, språkleg påverknad og integrering tematisert i egne bolkar i alle kapitla, og det aller meste av ordforrådskapittelet (kap. 5) gjeld nettopp det. (Elles i bolkane 7.2 og 10 i kap.

1, bolk 5.4.1 i kap. 2, bolkane 2.1.2, 2.3.1, 6.3 og 6.4 i kap. 3, bolk 10 i kap. 4, bolkane 2.3.3, 3 og 5.12 i kap. 6.)

Aasen og Indrebø

Johnsen meiner vi skulle bygd meir på Ivar Aasen og Gustav Indrebø. Den klaga tar vi ikkje tungt, for eit forskingsprinsipp er å gå til kjeldene og ikkje skrive blindt av etter andre.

Johnsen er opptatt av å jamføre denne nye språkhistoria med Indrebø si frå 1951. Alle som arbeider med norsk språkvitskap har stor respekt for det imponerende verket hans Indrebø. Vi føler ikkje behov for å konkurrere. Men eit poeng for initiativet til den nye språkhistoria var at det er gått 68 år sidan Indrebø-boka kom ut, og at det er gått 77 år sidan Indrebø døydde frå det ufullførte verket. Det har skjedd mykje i språkvitskapen på denne tida, og ikkje minst er det blitt aktuelt å bruke nye tema og innfallsvinklar til ei språkhistorisk framstilling. Derfor er dette ei annleis språkhistorie. Slikt ser ikkje Johnsen som verd å nemne.

Ville vi ikkje svare?

Redaksjonen i Norsk Tidend har hekta ein hale på intervjuet om at hovudredaktørane Sandøy og Nesse «vil ikkje kommentere» utsegnene hans Johnsen. Det er ikkje korrekt gjengiving av svaret vi sende. Vi fekk to dagar på å formulere svar på ein del tilsende utsegner. Vi hadde ikkje høve til å avsette tid til å formulere svar innan den fristen.

No har vi svart.

Helge Sandøy og Agnete Nesse,
hovudredaktørar

Kommentar frå Norsk Tidend

Helge Sandøy og Agnete Nesse rettar to kritiske kommentarar mot presentasjonen av intervjuet med Sverre Stausland Johnsen i førre nummer. Den eine er at det ikkje blir presisert at kritikken frå Johnsen berre gjeld band 1 av Norsk språkhistorie, *Mønster*. Sandøy og Nesse har rett i at det burde vore formidla, både i teksten og gjennom illustrasjonane. Det seier eg meg lei for at det ikkje vart.

Sandøy og Nesse meiner òg at dei har blitt feilsiterte i dialogen dei har hatt med Norsk Tidend om tilsvar. Det er eg ikkje samd med dei i. Det er ikkje vanleg å sitere grunnane som blir oppgjevne for at tilsvarsretten ikkje blir nytta, og omtalen i førre nummer stengjer ikkje for eit seinare tilsvar, som Sandøy og Nesse no gjev.

Astrid Marie Grov
redaktør

Velkommen til eit gledeleg gjensyn!

Forteljingar ★ Dikt ★ Leikar ★ Kryssord ★ Oppgåver ★ Smørbukk
Eit utval frå Norsk Barneblads julenummer frå femti- seksti- og syttitalet.

JULETRE

Tekstar av Halldis Moren Vesaas ★ Halvor J. Sandsdalen
Jan-Magnus Bruheim ★ Ragnvald Vaage ★ Åsta Holth
Mikkjel Førhus ★ Alf Prøysen ★ Elias Blix med fleire
Teikningar av Solveig Muren Sanden ★ Jens R. Nilssen

Forteljingar
og julemoro frå
Norsk Barneblads
JULETRE
på femti-, seksti-
og syttitalet.

Kjøp i butikk og bokhandel

Nordland kunne ha blitt Hålogaland, og Telemark kunne ha blitt Grenland. Då dei norske fylka fekk namn førre gongen, vart gamalnorske landskapsnamn henta fram og tekne i bruk att.

100 år med nygamle fylkesnamn

SNART HISTORIE: Sogn og Fjordane er eit av fylkesnamna som no går ut av bruk. Før 1919 heitte fylket «Nordre Bergenhus Amt.»

Foto: Anne-Mari Tomasgard / Sunnmørsposten

AV IVAR BERG

FØR 1919 VAR Noreg inndelt i *amt*, og både nemninga og inndelinga var ein arv frå dansketida. Mot slutten av 1800-talet kom det fleire framlegg om å kalla amta *syssel* eller *fylke* i staden, ord som var bruka om administrative område i gamalnorsk, og å atterinnføra gamle norske områdenamn på amta og andre administrative einingar.

Eit uttrykt nasjonalt mål

Interessa for mellomalderen var sterk på 1800-talet og ein viktig del av den norske nasjonsbygginga, og det var heilt i tråd med dette programmet å henta fram att namn som var kjende frå den norrøne sogelitteraturen.

Etter framlegg frå ei gruppe venstrefolk gjorde difor Stortinget i 1900 vedtak om at inndelingsnamna skulle få ei norsk form eller bytast ut med «nasjonale namn». Berre éin representant stemde mot. Det var altså eit tydeleg uttrykt nasjonalt mål for namnearbeidet, og framlegget var formulert på landsmål, det nasjonale målet. På denne tida var fornorskinga av det danske skriftspråket òg i gang,

det arbeidet som leidde fram til riksmålsrettskrivinga i 1907 og den store reforma i 1917. Fornorsking av stadnamn fall inn i dette arbeidet.

Gjennom dansketida hadde mange stadnamn fått ei dansk skriftform, og dette galdt framleis gjennom det meste av 1800-talet. Mot slutten av hundreåret vart det gjort eit arbeid for å føra til dømes gardsnamn over i norsk målform, og inndelingsnamna var då ei naturleg vidareføring av dette arbeidet. Fornorskinga av stadnamna våre er grundig skildra av Gustav Indrebø (1889–1942), professor i «vestnorsk målføregransking» og leiar/nestleiar i Noregs Mållag i ei årrekkje, i boka *Norsk namneverk* (1927).

Etter vedtaket i 1900 sette Stortinget ned ei nemnd som skulle vurdere nye inndelingsnamn. Der sat mellom andre Marius Hægstad (1859–1927), den fyrste professoren i «landsmaalet og dets dialekter» og fyrste leiar av Noregs Mållag. I lag med han sat rettshistorikarane Hertzberg og Taranger og teologen A. Chr. Bang, alle riksmålsfolk. Nemnda ville innføra nemninga *syssel* for amt og kom med fram-

legg til nye namn. Det var semje om å nytta namn med rot i norsk historie, men medan fleirtalet dels gav namn etter administrasjonssenteret (t.d. *Drammen*), ville Hægstad gjennomføra gamle landskapsnamn og ein norskare skrivemåte (t.d. *Austfold* med diftong). For mindre namn som herad ville nemnda leggja bygdemålet til grunn, «renset og normaliseret». Men etter at tilrådinga var lagd fram, koka saka bort i kålen.

Gamle landskapsnamn

I 1914 vart Hægstad og Hjalmar Falk (1859–1928), professor i germansk filologi, bedne om å laga ei ny utgreiing om inndelingsnamna. Dei hadde då vore konsulentar for *Norges Geografiske Opmåling* (NGO), forløparen til Kartverket, i fleire år. Falk var sjølv riksmålsmann og hadde vore den fyrste formannen i *Riksmålsforeningen* (ein forløpar for Riksmålsforbundet), men dette prega ikkje stadnamnearbeidet hans. NGO hadde sidan 1913 praktisert at stadnamn skulle skrivast etter den lokale uttalen, men med noko normering særleg av bøyingsendingane.

Ivar Berg er professor i nordisk språkvitskap ved NTNU.

*Namna har ikkje vore
noka hovudsak denne
gongen, og faglege råd
har vorte ignorerte.
Berre eit par represen-
tantar tok opp namne-
spørsmålet då saka
var til handsaming
i Stortinget.*

Etter berre nokre månader hadde Falk og Hægstad ei tilråding ferdig. Dei fylgde opp tankane hans Hægstad frå den førre nemnda og ville taka opp gamle landskapsnamn som var kjende frå gamalnorsk. Som avløyssarord for amt føreslo dei no *fylke*, eit inndelingsnamn frå mellomalderen som er avleidd av ordet *folk*. Dei sette òg opp ei liste over heradsnamn som burde få ny skrivemåte, og desse vart vedtekne allereie seint i 1917. Namn på fylke og bispedøme måtte opp i Stortinget.

Trass i semja frå 1900 om å innføra nasjonale namn vart det eit fleire dagar langt ordskitte i Odels-tinget om endringane då saka kom opp i 1918, dels om å utsetja heile saka, dels om einskilte framlegg. Høgre var som vanleg imot endringar og skulda vestlendingar og målfolk for å påtvinga Austlandet uynskte namn. Den sida av argumentasjonen er litt pussig, sidan korkje vestlendingar eller målfolk hadde noko fleirtal i Stortinget. Kulturell og språkleg konservatisme var nok heller motivet.

Kva skulle fylka heite?

Eit problem var at dei gamle landskapsnamna ikkje samsvara heilt med dei moderne grensene. I mellomalderen var til dømes *Upplønd* (*lønd* er fleirtal av land) eit stort område som femna om det meste av dagens Hedmark og Oppland og delar av Buskerud og Akershus. Falk og Hægstad ville kalla dei tre fyrste *Aust-*, *Vest-* og *Sør-Upland* (Falk ville ha *Opland*), medan Kyrkjedepartementet føreslo *Ringerike* for Buskerud. Stortinget vedtok likevel at den austre delen skulle heita *Hedmark*, med namn etter landskapet aust for Mjøsa, medan vestdelen vart *Opland* åleine. I staden for forslaget *Ringerike* heldt Stortinget på *Buskerud*, opphavleg eit gardsnamn i Modum. Akershus, oppkalla etter festninga inst i Oslofjorden, skulle framleis vera fylkesnamn. Her hadde Falk og Hægstad føreslege *Romerike*,

NEMNDA: Språkprofessorane Marius Hægstad (t.v.) og Hjalmar Falk utgjorde nemnda som kom med framlegg til nye fylkesnamn. Hægstad var den fyrste leiaren i Noregs Mållag.

som ville stått meir i stil med dei andre nye namna, jamvel om fylket går mykje vidare enn det gamalnorske *Raumaríki*.

Østfold og *Vestfold* fekk namn etter *Folda*, det historiske namnet på Oslofjorden. Vestfold fanst allereie i gamalnorsk, medan Østfold ikkje er skriftfest før på 1500-talet, men laga på same vis. Framlegget *Austfold* med diftong var faktisk noko bruka og hadde støtte i fylket, men vedtaket vart *Øst*. Det nye fylkesnamnet *Telemark* dekte frå gammalt av berre dei indre delane av fylket; eit alternativ var *Grenland* etter dei ytre delane.

Foto av Hægstad: Axel Leverin, foto av Falk: Ludvig Forbech

Landskapsnamna *Agder*, delt i *Aust-* og *Vest-*, *Rogaland* og *Hordaland* stemde godt overeins med fylka dei gav namn til.

Noko større spørsmål var det ved dei to nørdeste vestlandsfylka og om ein burde ha toledde namn. Falk og Hægstad hadde helst sett berre *Fjordane*, men vedtaket vart *Sogn og Fjordane*. Romsdals amt vart til *Møre fylke*, fyrst i 1935 vart Romsdal teke med i namnet att. Søndre og Nordre Trondhjems amt fekk no namnet *Trøndelag* (*Sør-* og *Nord-*) etter det gamle namnet på lovområdet til trønderane.

I Nord-Noreg var det fleire framlegg. Falk og Hægstad hadde føreslege *Nordland*, *Trums* og *Finnmark*. Finnmark gav seg sjølv, men for dei to fyrste føreslo departementet i staden *Haalogaland* og *Trondenes*, eit gammalt sentrum på Hinnøya. Her landa Stortinget på Nordland og Troms.

Ordskitet galdt ikkje berre fylkesnamn, men andre inndelingsnamn òg. Dei gamle *stifta* vart til *bispedøme*, også det ei nemning som var henta frå gamalnorsk. Dei fekk til dels endå meir gamalvorne namn enn fylka, med tilnærma

NYE FYLKESGRENSER: Innlandet er frå 1. januar 2020 namnet på storfylket som består av Hedmark og Oppland. Artikkelforfattar Ivar Berg er lite glad for namnet.

Foto: Mette Finborud Børresen / NRK

norrøne former som *Björgvin*, *Nidaros* og *Hålogaland*, som desse bispedøma framleis heiter.

I fortsetjinga av dette arbeidet vart også andre stadnamn endra i nasjonal retning, særleg oppkallingsnamn som ymse danske kongar hadde strødd utover landet. Slik vart Fredriksvern og Fredrikshald til Stavern og Halden, og Kristiania til Oslo (som hadde levd som namn på gamlebyen). Vendepunktet var Nidaros, som var namnet på trønderhovudstaden eit drygt år i 1931–32, men møtte stor motstand og vart ståande berre som namn på bispedømet. Björgvin vart som bynamn aldri meir enn eit forslag frå mållagskrinsar. Namneskifte av denne typen vart det stort sett slutt med frå 1930-åra, men skriftformer frå dansketida vert framleis retta til skrivemåtar som bygjer på tradisjonell uttale og norske rettskrivingsreglar – til både glede og mishag.

Dei nye fylkesnamna

Solberg-regjeringa har sett i gang ei ny regionreform der fleire tidlegare fylke vert slegne saman. I nokre tilfelle har namnet vore

sjølvgeve, som når Sør- og Nord-Trøndelag vart til *Trøndelag*. I andre tilfelle har det vore større strid om kva den nye skapningen skulle heita. Også no har somme trekt fram gamalnorske førebilete; t.d. vart *Gula fylke* etter det gamle lovområdet *Gulating* føreslege som namn på Hordaland og Sogn og Fjordane.

Både for hundre år sidan og i den nye reforma har styresmaktene bede om faglege råd. Men namna har ikkje vore noka hovudsak denne gongen, og faglege råd har vorte ignorerte. Berre eit par representantar tok opp namnespørsmålet då saka var til handsaming i Stortinget. Endskapen vart namn som *Innlandet* (kjem alle andre nordmenn frå utlandet?), *Vestland* (som er større enn Hordaland + Sogn og Fjordane) og *Viken* (der talemålet har *Vika*), som helst må kallast språklege ulukker. Men same kor språkleg og geografisk misvisande *Viken* er, spelar det på det gamle namnet på området rundt Oslofjorden, og fortset slik ein hundre år gamal tradisjon.

IVAR BERG

Amt- og fylkesnamn før og etter 1919

Smaalenene	Østfold
Akershus	Akershus
Kristiania	Kristiania (Oslo frå 1925)
Hedemarken	Hedmark
Kristians	Oppland (fekk seinare ein ekstra 'p')
Buskerud	Buskerud
Jarlsberg og Larvik	Vestfold
Bratsberg	Telemark
Nedenes	Aust-Agder
Lister og Mandal	Vest-Agder
Stavanger	Rogaland
Søndre Bergenhus	Hordaland
Bergen	Bergen (fram til 1972)
Nordre Bergenhus	Sogn og Fjordane
Romsdal	Møre og Romsdal
Søndre Trondhjem	Sør-Trøndelag
Nordre Trondhjem	Nord-Trøndelag
Nordland	Nordland
Tromsø	Troms
Finmarken	Finnmark

Nynorsk-stafetten på Nordvestlandet

For sjuande året reiste Noregs Mållag og Norsk Målungdom på **nynorskstafett**. I år gjekk turen til Nordmøre, Romsdal, Sunnmøre og Nordfjord.

I LØPET AV tre hektiske veker rulla stafettbilen innom 15 kommunar. Med i bilen var to frå Noregs Mållag, ein frå Norsk Målungdom, og i år òg ein forfattar fleire av dagane.

– Vi har møtt ordførarar eller rådmenn frå åtte kommunar. På møta brukar vi å ta opp aktuelle tema og oppmoda dei vi møter, om å gjera vedtak eller endringar som fremjar nynorsken. Denne gongen møtte vi fleire kommunar som skal slå seg saman frå nyttår, og i desse kommunane er det ekstra avgjerande kva nynorskvedtak som vert gjort, seier Gro Morken Endresen, dagleg leiar i Noregs Mållag.

– Denne gongen peika kommunesamanslåinga av Molde, Nesset og Midsund seg ut som viktig for nynorsken, og sjølv-sagt etableringa av nye Ålesund kommune som har fått mykje merksemd, spesielt i valkampen, fortel Gro Morken Endresen.

Møte, møte, møte

– Vi er opptekne av å få så mange avtalar og kontaktpunkt som mogleg i den kommunen vi er i, så det kan til tider vera ganske hektisk. Det er ulikt frå stad til stad, men i løpet av desse vekene har vi hatt møte med oppvekstsjefar, barne-skular, ungdomsskular og barnehagar. Å skapa auka medvit rundt språk og nynorsk er ein målsetnad, seier Gro Morken Endresen.

– I møte med rektorar og lærarar på skulane er det viktig å kartleggja og henta inn informasjon om nynorske digitale læremiddel. I desse møta er det bra om vi kan få vita meir om utfordringane i skulen, og vi er opptekne av å gjera det lettare å tilby ein fullgod digital skulekvardag på nynorsk, seier Gro Morken Endresen.

Lokalkunnskap og nettverket rundt lokallaget er ein viktig grunn til at Nynorskstafetten brukar å bli vellukka. Difor er det lokallaget sjølv som gjer avtalar og såleis også er med på å avgjera innhaldet i stafetten.

Norsk Målungdom tilbyr målferdopplegg til skulane. På den måten får dei snakka med mange

FAKTA

Nynorskstafetten 2019

- 21.10 Rauma
- 22.10 Nesset
- 23.10 Gjemnes
- 24.10 Molde / Midsund
- 25.10 Aukra
- 28.10 Vestnes
- 29.10 Fræna
- 30.10 Skodje
- 31.10 Ørskog
- 01.11 Norddal
- 04.11 Giske
- 05.11 Haram
- 06.11 Ålesund
- 07.11 Sula
- 08.11 Vågsøy

hundre elevar i ungdomsskulen og på vidaregåande skular om språk og språkhaldningar.

Forfattar med på Nynorskstafetten

– I år fekk vi støtte frå Bokåret 2019 til å ta med oss forfattarar på stafetten.

Desse hadde klasseopplegg for aktuelle klassetrinn på skulane, og nokre kveldar var det ulike typar kveldsopplegg, fortel Gro Morken Endresen. Det var fire forfattarar som var med. Atle Berge var med ei heil veke, Christan Wiik Gjerde i fire dagar, Trude Tjensvold i tre dagar og Ingunn Røyset i to dagar.

– Det var verkeleg artig å ha med seg forfattar på turne. Det gav stafetten eit løft, og dei var svært sporty og tok alle utfordringar undervegs på strak arm, seier Gro Morken Endresen.

HEGE LOTHE
hege.lothe@nm.no

IVRIGE ELEVAR (ØVST): Stort engasjement på Valderøy barneskule då forfattar Christian Wiik Gjerde fortalde frå nytgjevinga Jul på Bukken hotell.

VI FLYG SAMAN (TIL VENSTRE): Gode klassereglar på Vigra skule.

NYE MOLDE: (TIL HØGRE): Molde slår seg saman med to nynorsk-kommunar, Midsund og Nesset. assisterande kommunedirektør Britt Rakvåg Roald (t.v.) og kommunikasjonssjef Hilde Johansen lovar mållagsleiar Magne Aasbrenn å ta vare på nynorsk i storkommunen.

Alle foto: Noregs Mållag

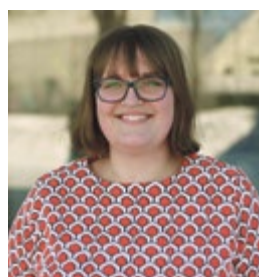

HAUSTSEMINAR I GAUSDAL: Laurdag 9. november var det klart for organisasjonsseminar i Austmannalaget. **Eldbjørg Kopsland Bø** og **Ivar Bø** opna den staslege og tradisjonsrike heimen sin i Gausdal for dei om lag tjue seminardeltakarane. Det sette ei flott ramme rundt seminaret, og det var god debattlyst og mykje iver rundt temaet korleis få til godt organisasjonsarbeid.

NYNORSK MOTIVASJONSDAG FOR LÆRARAR: I Oslo var det motivasjonsdag på Det Norske Teatret for fjerde år på rad den 16. oktober. Denne gongen var programmet særleg retta mot lærarar på mellom- og ungdomsteget, og det kom om lag 80 engasjerte lærarar, hovudsakleg frå Oslo og Akershus, men også nokre frå andre fylke.

Mellom temaa var tidleg start med sidemål, sidemål i ungdomsskulen etter fagfornyinga og elevrettar knytt til byte av målform i skulen. Tilskipinga er eit samarbeid mellom Fylkesmålslaget Vikværingen, Bærum Mållag, Oslo Mållag og Lærarmållaget, og Utdanningsetaten i Oslo står som medarrangør.

ELINE BJØRKE ER NY LEIAR I LÆRARMÅLLAGET:

Noregs Lærarmållag valde i vår ny leiar i laget. Ho heiter **Eline Bjørke** og arbeider som høgskulelektor ved Høgskolen i Innlandet. Eline var fram til i sommar dagleg leiar i Norsk Mål-ungdom.

JULETRADISJONAR: Sarpsborg Mållag inviterer til førjultreff saman med BUL Sarpsborg laurdag 23. november kl. 13 i Matstova. **Kari Kjølbo** frå BUL Sarpsborg les ei forteljing av Alf Prøysen. Det vert deling av minne om juleskikkar og juletradisjonar og quiz. Og sjølvsaft kaffi og litt kaffimat.

SAMANSLÅING PÅ JÆREN: Klepp Mållag og Time Mållag planlegg å slå seg saman til eitt lag. Dei inviterer til skipingsmøte for Jæren Mållag tysdag 28. januar 2020.

«TA MED EIT DIKT OG KOM»: Mållaget i Kristiansand har gjort ein spennande vri på lyrikkveldane sine. I oktober og november har laget invitert til lyrikkveld den fyrste tysdagen i månaden. Då er alle oppmoda om å ta med seg eit dikt og kome. Lyrikkveldane er i huset hjå Mållaget i Kristiansand.

NY LEIAR I ARNA MÅLLAG: Arna Mållag har valt **Brit S. Fosse Reigstad** som leiar for laget. Laget har fått mange nye medlemmer den siste tida.

FORVALTNINGSLOVA SAMLAR FULLT HUS: Juristmållaget inviterte i november til kafemøte på Dampskipskaien i Sogndal. Emnet var arbeidet med den nye forvaltningslova. Det vart ein skikkeleg suksess! Rundt 40 deltakarar og fullt hus!

NY LEIAR I NAUMDØLA: Naumdøla Mållag har fått seg ny leiar. Det er eigentleg eit come-back for **Inge Staldvik**. Han har vore leiar i Naumdøla Mållag ein periode før.

LEIARSKIFTE I TRØNDERLAGET:

Ellinor Bergli Bustad, som bur i Skaun, er blitt ny leiar i Trønderlaget. Vidar Lund held fram i styret som kasserar.

TRE DAGSSEMINAR: Frå dagsseminaret i Oslo.

Foto: Noregs Mållag

TRE DAGSSEMINAR: Denne hausten har Mållaget gjort ein vri på seminarprogrammet sitt. I staden for eit meir tradisjonelt helgeseminar har styret invitert til tre dagsseminar, eitt i Oslo, eitt i Trondheim og eitt i Bergen. Utgangspunktet for alle tre laurdagsseminara har vore å lage samlingar der deltakarane drøftar mål-sak og argumentasjonen vår med tanke på kva som bør stå i eit nytt prinsippprogram for Noregs Mållag. Det var godt deltakartal på dei tre seminare. Samla var det om lag 110 deltakarar, og ein del av desse var på sitt aller fyrste seminar i Mållaget.

POPULÆRE DIALEKT-T-SKJORTER: Bak: Harald Ove Foss og Brynhild Marie Foss i Gausdal dialekt- og mållag. Framme: Magnhild Ivarsdotter Bø, som stilte opp som modell.

Foto: Noregs Mållag

TENER GODE PENGAR: Gausdal dialekt- og mållag har tent gode pengar i fleire år på å lage og selje T-skjorter og krus med dialektord. Dei har laga fleire ulike variantar av t-skjorter, og denne jula lanserer dei eit nytt krus med nye dialektord frå gausdalsdialekta.

– Det har blitt veldig populært. Vi sel på fleire salsmesser no før jul, og det er veldig lett å selje til folk, seier **Harald Ove Foss**, leiar i Gausdal dialekt- og mållag. Grunnlaget for suksessen har vore at laget har gjeve ut ei eiga dialektbok om gausdalsmålet, og det er sjølvsaft denne dei brukar når dei skal finne fram til ord og uttrykk.

– Vi har lagt oss opp mykje pengar på bok, så no må vi ta til å bruke meir pengar, smiler Harald Ove Foss. Dei siste åra har dei også verva fleire nye medlemmer, og har no kome opp i 49 medlemmer.

NESTLEIAREN VÅR HAR BLITT FAR! Nestleiar i Noregs Mållag, **Peder Lofnes Hauge**, har fått ei jente, Ingeborg, saman med **Line Berggreen Jacobsen**.

SOGNDAL FOTBALL

- på lag med nynorsken

stao no pao

 SparebankenVest

GUNNHILD SKJOLD
leiar i Norsk Målungdom

Gjer språkmangfaldet synlegare!

NOREG ER, OG har alltid vore, eit fleirspråkleg samfunn. Det store språklege mangfaldet vårt består både av dei norske dialektane, dei norske skriftspråka nynorsk og bokmål, minoritetsspråk (både dei nasjonale og dei nyare innvandrarspråk) og ikkje minst urfolksspråka våre. Dessverre er dette mangfaldet under press, både frå engelsk og frå bokmål.

VI SOM ER nynorskbrukarar, kjenner godt kjensla av å måtte ty til eit anna språk enn vårt eige. Riksavisene vil ikkje bruke nynorsk, mange må bruke bokmål når dei samarbeider med folk på jobben, og skoleelevar over heile landet manglar digitale læremiddel på språket sitt. Dette problemet har også mange andre språkgrupper i Noreg.

2019 ER SNS urfolksspråkar, og dette året blir urfolksspråk løfta fram over heile verda. For å markere dette inviterte Sametinget til ei samisk språkveke 21. til 27. november som vi i Norsk Målungdom sjølv sagt deltok på. Målet med markeringa var å synleggjere og auke kunnskapen om dei samiske språka.

I TROMSØ, DER eg kjem frå, er det vanskeleg å gå glipp av at samiske språk også høyrer heime i Noreg. Offentlege bygg, både statlege og kommunale, er skilta på både bokmål og nordsamisk. Korfor er det ikkje slik til dømes i Oslo? Vi veit at det er mange samar som bur i Oslo. Da bør det samiske vere meir synleg i kvardagen her også. Derfor er det bra at byrådet i Oslo vil vedta eit samisk namn på kommunen. Det håpar vi dei får på plass, og vi håpar mange andre følger etter.

VI I NORSK Målungdom meiner at det er ein menneskerett å få bruke og møte førstespråket sitt, og da må dei samiske språka bli enda synlegare i storsamfunnet. Her må både offentlege og private organisasjonar og selskap ta ansvar. Norsk Målungdom har til dømes lenge vore ein pådrivar for at fleire organisasjonar skal vedta samiske namn. Her var både vi og Noregs Mållag tidleg ute.

MEN DA BLIR spørsmålet: Kor er eigentleg dei samiske namna våre synlege? Om den einaste plassen ein kan sjå dei samiske namna våre er i lovene, da gjer dei ikkje den jobben for å synleggjere og anerkjenne dei samiske språka som vi ønskte da vi vedtok namna. Da vi markerte samisk språkveke, synleggjorde vi dei samiske namna våre på sosiale medium. Kanskje det neste er å trykke opp brosjyrar og anna tilfang med dei samiske namna våre?

gunnhild@malungdom.no

GLADE UNGDOMAR: Norsk Målungdom var samla til haustkonferansen Nynorske talent i Bergen i september.

Foto: Ingunn Vespestad Steinsvåg / Norsk Målungdom

Kjærleiksbrev til haustkonferansen

Norsk Målungdom skipa nyleg **den årlege haustkonferansen**, på St. Paul skule i Bergen sentrum. Her var fleire nynorske talent, som Jon Olav og Kjersti Wøien Håland.

HAUSTKONFERANSEN hadde eit interessant program, med mange gode foredragshaldarar. Hjalti Heimir Gislason, leiar i Osterøy Høgre, si opning var

både underhaldande og lærerik. Ein svært god start på ei fantastisk helg.

Jon Olav og «Lovleg»

Sjølv om første dagen av konferansen var kort, fekk eg lært mykje og møtt mange nye fjes frå heile Noreg. Det må seiast at eg aldri har vore på ein konferanse der eg har kosa meg so mykje som eg gjorde her.

Av dei mange parallelle punkta var det mange som fekk meg til å sitte framoverlent, spesielt debattskuleringa med Kristoffer Myklebust Egset og «korleis ta eit godt Instagram-bilete» med Anna Sofie Ekeland Valvatne. Under Instagram-punktet fekk vi fare på «biletsafari» i Bergen sentrum. Vi var so heldige at vi fekk opphaldsvær og til og med litt blå himmel under safarien.

Høgdepunktet for meg var absolutt laurdagskvelden, med sofasamtale med Jon Olav og manusforfattar for «Lovleg» Kjersti Wøien Håland etterfølgd av konsert med Jon Olav. Det var ein koseleg samtale med mykje interessant frå begge to og ein vakker konsert med fin musikk.

Mykje sosialt

Mellom foredraga og måltida er det ein ting som står veldig fram: det sosiale. I pausane er det alltid nokon som spelar kortspel eller

liknande. Det er mange ting eg ser igjen kvar gong eg er på landsmøte, landsstyremøte og haustkonferanse. Eg finn som oftast den same gjengen sittande rundt eit bord og spele Ligretto frå morgon til kvelds. Det er so populært at ein av og til må dele opp spelarane i to for å få plass rundt bordet. Å høyre latteren og kjenne på entusiasmen er so morosamt at det er vanskeleg å ikkje slenge seg med. Konkurransenstinket blir godt synleg under rundane, spesielt hos meg.

Å bli med i Norsk Målungdom har for meg ført til at eg har fått mange nye vener, og lært mykje. Tilskipingane fører difor til at eg kan møte att venene eg har fått, og lære enda meir. Med eit variert program og mykje sosialt er ikkje dette noko problem.

Eit «problem» med helga var dei parallelle punkta. Det var svært vanskeleg å velje mellom dei når begge punkta var like interessante. Alle dei parallelle punkta eg var på, var svært forvitelege, men om eg kunne få velje, hadde eg vore med på kvart einaste punkt!

Som oftast etter lange helger med foredrag føler eg meg utmødd og trøyt, men heile helga gjekk altfor fort, og eg kunne gjerne ha fortsett konferansen eit par dagar til. Eg kan nesten ikkje vente til neste gong eg får bli med på tilskiping.

Sest på vinterleir!

NOA SEBASTIAN SKAARE GJERSETH

Om du nokon gong har tenkt at du vil vere med, men ikkje tør, bli med! Eg kan love deg at du ikkje vil angre.

Tusen takk! Mellom 10. september og 11. november fekk Noregs Mållag 281 775 kr i gåve. Målgåvene frå dykk er veldig viktige bidrag til arbeidet vårt. Vil du gje Mållaget ei julegåve, vert me veldig glade for det. Bruk gjerne giroen som følgjer med bladet, eller vipps eit valfritt beløp til 90540.

AUST-AGDER MÅLLAG

Lars Aasbø
Birgit Attestog
Rolf Fredriksen
Hallgeir Gjelsvik
Aud Åsen Haugsgjerd
Johannes Havstad
Olav Hoftuft
Malmfrid N. Homme
Oddgeir Jensen
John Gustav Johansen
Ragnar Kaasa
Jorunn Lande
Jon Kolbjørn Lindset
Målfrid Mejlænder-
Larsen
Rune Nylund
Sigrid Bjørg Ramse
Kari Gerd Riisland
Kåre Rike
Astrid Stuestøl Sandkjær
Johannes G. Torstveit
Arne Tronsen
Helge Ove Tveiten
Olav Vehus
Jens Vellene
Olav Torj Åkre

AUSTMANNALAGET

Brynjulv Aartun
Ole Bjerke
Oddbjørg Blakar
Else Petra Borkhus
Eldrid Brandvol
Jon Steinar Bredeveien
Solveig Bræk
Ivar Bungum
Stein Dahlen
Bjørn Dalen
Frøde Erstad
Inger Lise Fiskvik
Randi Therese Garmo
Olav Haraldseid
Magnhild Harsheim
Torill Heilevang
Bjarte Hole
Ola Holen
Kåre Idsø
Per Rolf Johnsen
Ola Jonsmoen
Turid Kleiva
Håvard Kleiven
Inger Margrethe
Kyllingstad
Gunnar Lien
Asgeir Lilleås
Torgunn Holm Maurset
Anne Midtbø
Øyvind Nordli
Jogrim Nordsletten
Olaf Nøkleby
Jørgen Nørstegard
Kjersti Prestkvern
Ola Magne Robøle
Tone Rui
Tora Sandbu
Hans Sandviken
Ivar Schjølberg
Gunnar Skirbekk
Jakup Skjedsvoll
Egil Skullerud
Arne Skuterud
Arne Sund
Kåre Sveinhaus
Magne Teppen
Rolf Theil
Lars Ullgren

Magne Velure
Ingebjørg Østerås
Svein Øye
Rune Øygard
Bjarne Øygarden
Bjørn Øyøygard

BUSKERUD MÅLLAG

John-Ragnar Kvam
Aarset
Oliv Bakkepluss
Niri Baklid
Herbjørn Brennhovd
Sigrid Hjelmen
Syver Hjelmen
Bjørn Kari Brattåker
Håheim
Lars Erik Jacobsen
Gunn-Torill H. Mathisen
Osvald Medhus
Arne Ommedal
Gro Randen
Ola Ruud
Mary Kristine Sandal
Margit Skrindo
Kjell Snerte
Rolf Harald Sæther
Einride Tinjar
Nils Torsrud
Sigrun Torsteinsrud
Sigurd Tveito
Ragnhild Gudrun
Vikesland
Olav Vøllo
Anders Olav Vøllo

FYLKESMÅLLAGET VIKVÆRINGEN

Bergfinn Aabø
Solveig Fiskvik Aamodt
Reidar Aasgaard
Ruth Amdahl
Norunn Askeland
Børre Austmann
Leif Berstad
Erlend Bleie
Martin Ingvald
Blindheim
Reidar Borgstrøm
Harald Brandal
Hæge Marie Roholdt
Brunvatne
Kjell Bø
Karen Bø
Tormod Bønes
Jenny Margrethe Dugstad
Tove Karina Eidhammer
Asbjørn Eidhammer
Ingar Daffinrud Fjeld
Liv Flugsrud
Tor Gabrielsen
Jostein Grønset
Oddrun Grønvik
Erik Hardeng
Even Haugland
Øystein Havrevoll
Ola M. Heide
Mildrid Helland
Botolv Helleland
Sigrun Heskestad
Edvard Hoem
Kjell Peder Hoff
Anne Grethe Hoff
Halldor Hoftun
Kjetil Torggrim Homme
Marit Hovdenak
Olav Høgetveit

Tormod Hallstein
Høgåsen
Martha Rysjedal Johnsen
Jens Kihl
Laurits Killingbergtrø
Turid Louise Quamme
Kittilsen
Jarnfrid Kjøk
Harald Sverdrup Koht
Dagrun Kvammen
Åse Lager
Lars Meling
Jørgen Eriksson Midtbø
Arnold Mundal
Irene Myrbostad
Finn Måge
Johan Nedregård
Øystein Njål Nordang
Kjellaug Norli
Ingrid Nymoen
Torgeir Ose
Kari Rysst Paulsen
Asbjørn Roaldset
Frøydis Marie Ruud
Sølve Selstø
Gunnvor Fykse Skirbekk
Synnøve Skjong
Arve Skutlaberg
Sigrid Solheim
Agnete Strand
Ellen Marie Svea
Åsfrid Svensen
Sissel L. Sæbø
Jostein Sønnesyn
Tordis Thorsen
Olav Nils Thue
Jostein Tjore
Halvor Tjønn
Hans Tokvam
Asbjørn Tolsrød
Øystein Tormodsgard
Einar Turtum
Stein Tveite
Steinar Tveitnes
Ivar Vasaasen
Lars Sigurdson Vikør
Kjetil Vistad
Arne Wåge
Herlov Øverland

HORDALAND MÅLLAG

Ingvild Aarbakke
Torunn Aarre
Olav Aas
Livar Aksnes
Audhild Aldal
Olaf Almenningen
Arne Andersen
Sigrid B. Andersen
Ingvar Andreassen
Arnfinn Jørgen Ansok
Karin Ask
Øystein Ask
Marta Augensen
Edel Augestad
Svanlaug Jofrid
Austgulen
Einar Bardal
Daniel Berge
Marit Berge
Arild Berge
Veslemøy Bergo
Eli Bergsvik
Dagrun Berntsen
Kjellaug Birkeland
Ansgar Bjelland
Gunnvald Bjotveit

Bjørn Bjørlykke
Audun Bjørnberg
Solveig Bjørsvik
Lars O. Bleie
Oddbjørn Borge
Jostein Brattabø
Reidar Bremerthun
Jostein Buene
Siv Anne Bøyum
Vigdis Digernes Dahl
Reidar Dale
Knut O. Dale
Olav Digernes
Kristian Djuvsland
Torbjørn Dyrvik
Randi Engelsen Eide
Gudrun Eimstad
Ingunn Eitrheim
Reidun Emhjellen
Magne Engevik
Øystein Erstad
Artur Farestveit
Sverre Fjell
Målfrid Flesland
Tormod Folgerø
Jon Fosse
Ragnhild Fossmark
Olav Freim
Harald Frønsdal
Paul Kåre Gjuvsland
Lars Gjøstein
Knut Gramstad
Astrid Tove Kjellevold
Grov
Solveig Grønlien
Jakob Gullberg
Stanley Hauge
Agnes Hauge
Sigbjørn Heie
Øyvind Hellesnes
Arnfinn Hellevang
Aslak L. Helleve
Aslak T. Helleve
Knut Johannes Helvik
Linn Hjartnes Henjum
Jan Kåre Henriksbø
Kåre Herfindal
Kjartan Hernes
Sjur Herre
L. O. Himle
Marit Hjartåker
Oddfrid Hole
Karl Hope
Signe Hoprekstad
Army-Sissel Myking
Horsås
Ingvild Hovland
Bjørn Husefest
Daniel Hydle
Martha Hægstad
Britt K. Haavik Ikdahl
Geir Instanes
Sjur K. Jaastad
Else Jerdal
Aslaug Garnes Johnsen
Ingvild Jøsendal
Randi Jåstad
Åse Marit Kalhovd
Folke Kjelleberg
Trygve Kråkevik
Magnhild Titlestad Kyvik
Ane Landøy
Torfinn Langelid
Terje Langhelle
Marit Schmidt Lie
Åsmund Lien
Målfrid Ljones

Anstein Lohndal
Sylfest Lomheim
Audun Lødemel
Torstein Løning
Frøde Mannsåker
Tone Eitrheim Midtbø
Kristi Yttredal Moe
Leif Bjørn Monsen
Svanhild Monstad
Marie Morken
Olav K. Morken
Jostein Mykletun
Einar Myster
Lars Mæland
Johannes A. Måge
Bjørn Odlaug Måge
Sigfrid Rogne Naasen
Eli Karin Nerhus
Arne Olav Nilsen
Randi Nordjord
Torunn Opheim
Åse Opheim
Anfinn Otterå
Olai Otterå
Johnny Ottar Pedersen
Svein Ove Ramsdal
Inga Rasdal
Gunnbjørg Raudstein
Astrid Oddbjørg Reigstad
Berit Reinsaas
Nils B. Reisæter
Lars Riise
Håvard Romarheim
Håkon Sagen
Arvid Sakseide
Lars K. Sandven
Solbjørg Åmdal Sandvik
Tove Lønøy Sangolt
Heidi Seilfaldet
Torbjørn Seim
Mons Ole Dyvik Sellevold
Bjarne Skarestad
Olav Johannes Skeie
Gunvald Skeiseid
Arne Skjervén
Bjarne Skjold
Arnlaug Skjæveland
Per Skjæveland
Harald Skorpen
Hermund Slaattelid
Asbjørn Solberg
Harry Solberg
Halldis Spilde
Idar Stegane
Karen Steinsletten
Helge Storebø
Gerhard Inge Storebø
Nelly Storebø
Alf Magnar Strand
Gunnar Reidar Stusdal
Edith Stusdal
Rolf Sigmund Sunde
Ingebjørg Dønhaug Sæbø
Marit Sæle
Leif Helge Særsten
Rolf Sørderstrøm
Anders Søvik
Arne Søyland
Johannes Teigland
Erling Thu
Helga Toft
Knut J. Tokheim
Johan Torekoven
Torgeir Torvik
Håvard Tvedte
Rune Tveit
Knut Tveitnes

Odd Tøndel
Tora Tønder
Bjørn Tøsdal
Brynhild Utne
Kjell Vaardal
Terje Gerhard Valen
Brit Valland
Rigmor Nesheim Vaular
Aslaug Veland
Randi Vengen
Guri Vesaas
Leiv Vetås
Jon O. Vevle
Aud Liv Hole Vike
Inger B. Vikøren
Britha Helena Vindenes
Ingebjørg Viste
Agnes Råket Vågslid
Ragnhild Hagen Ystad
Nils Ivar Østerbø
Signy Øydvinn
Magnus Malvin Ådnanes
Magne Århus

KARMSUND MÅLLAG

Liv Helene Dalen
Asbjørn Djuv
Elise Dørheim
Anne-Ma Eidhammer
Siri Eikemo
Dorthea Sofie Erøy
Jørund Flesland
Aud Grimstveit
Trygve Handeland
Anbjørn Haugland
Torill Borge Horneland
Gerd Kristin Høivik
Olav Torfinn Jondahl
Svend Kjetland
Arne Langåker
Paul Mølster
Johannes Ness
Lars Gunnar Oma
Harald Orvedal
Borghild Sævereide
Prestegård
Berit Sandve
Ernst Arne Sælevik
Bjørn Astrid Sævareid
Anbjørg Tunesvik
Jon Olav Velde
Svein Terje Vestbø
Ingvold Vevatne
Yngve Øvstedal
Peder Ådland

NAUMDØLA MÅLLAG

Jan Gaute Buvik
Asbjørg Kristin Svare

NORDLAND MÅLLAG

Kåre Belsheim
Kåre Fuglseth
Tore Moen
Ståle Paulsen
Erling Søyland

NORDMØRE MÅLLAG

Aksel Aarflot
Magnar Almberg
Jon Kristian Aune
Anne Grete Witzøe
Botten
Styrkå Brørs
Randi Skrøset Hatle
Johan Sigmund Heggem
Liv Anne Innerdal

Jorunn M. Kvendbø
Olav K. Lien
Ottar Roaldset
Knut Sjømæling
Rolv Sæter
Eirik S. Todal
Per Utne

ROGALAND MÅLLAG

Oddveig Kirsten Aam
Kjell Aambakk
Gunvor Aardal
Gunnleiv Aareskjold
Sigmund Andersen
Johannes Bakka
Gjert Anders Saltskår
Bjerkevoll
Ingebrigt Botnen
Trygve Brandal
Geir Sverre Braut
Marit Kyllingstad Bråten
Jan Egil Byberg
Alf Jan Bysheim
Gerd Helen Bø
John Djup
Ellen Einervoll
Ingrid Enoksen
Sigrid Bojesen Fatnes
Ingrid Fiskaa
Oddvar Flatabø
Ingrid Gjesdal
Rune Gramstad
Ranveig Gudmestad
Kari Ingrid Hatteland
Lidvor Hatteland
Ola Hauge
Inge Haugland
Astrid Heigre
Halvard Helseth
Rasmus Hidle
Arna Høyland
Terje Håland
Dag Ingebrigtsen
Magne Jakobsen
Kari Jelsa
Ole Johannessen
Inge Kjøde
Anne Margrethe Kolnes
Tore O. Koppang
Nils Ingvar Korsvoll
Hallgeir Langeland
Magnhild Lid
Eli Marvik
Ståle Moe
Per Moen
Sigrid Myhre
Tormod E. Nag
Solveig Bergøy Nag
Knut Georg Nilsen
Knut Norddal
Kirsti Nærland
Kjellaug Sølberg Oftedal
Ingvar Olimstad
Marit Osland
Rigmor Refsnes
Torleiv Robberstad
Audun Rosland
Magne A. Roth
Atle Røe
Torhild L. Rørheim
Rolf Salte
Milrid Sandve
Halldis Sjø
Audun Skjelbreid
Wenche Skorge
Kåre Skår
Tom Soma
Torgeir Spanne
Hans Spilde
Ivar Stangeland
Jon Stangeland
Marit Rommetveit
Staveland
Audun Steinnes
Gaute Steinnes
Brit Harstad Sværen
Einar Sæland
Svein Kåreson Søyland
Ingvald Tjetland

Rigmor Ternes
Kurt Tunheim
Aslaug Marie Undheim
Knut Vadla
Ottar Vandvik
Audun Vevatne
Reidar Vik
Klara Vik
Ketil Volden
Halvar Volden
Viggo Østebø

ROMSDAL MÅLLAG

Roger Aakernes
Ingar Aas
Dagrun Gjelsvik
Austigard
Målfrid Bakken
Harald Baldersheim
Asbjørg Baldersheim
Annlaug Berge
Marit Bergheim
Leif Erik Bolsø
Per Bjørn Ellingseter
Inga Guri Hestad
Kåre Magne Holsbøvåg
Arnhild Digernes Krøvel
Tor Kvadsheim
Einar M Langset
Per Løvik
Jofrid Alvhild Moen
Karen Os
Marit Sandvik
Britt Elise Skram
Edith Skramstad
Oddmund Svarteberg

SOGN OG FJORDANE MÅLLAG

Lise Aasen
Georg Arnestad
Svein Bakke
Emma Bale
Eiliv Berdal
Vidar Bergset
Aashild Bergvoll
Bente Kvernevik Berstad
Olau Marie Bjelde
Kjellaug Bjergene
Saxe Bjørkedal
Aase Brekke
Eivind Brekke
Herman Bremer
Gunhild Børtnes
Nils Distad
Tryggve Dyrvik
Gjertrud Eikevik
Hans Engesæt
Dag-Erik Eriksmoen
Sverre N. Folkestad
Jan Martin Frislid
Siri Bente Fuhr
Ottar Færøyvik
Nils Førsund
Asbjørn Geithus
Oddvar Gjelsvik
Kari Gravdal
Magnhild Gravdal
Dagfrid Grepstad
Leif Grinde
Olav Grov
Borghild Guddal
Ingrid Gunnarskog
Gunnar Hage
Audun Hammer
Oddlaug Hammer
Margit Hovland Hamre
Sissel Norunn Hatløy
Oddstein Haugen
Astrid Jorunn Henden
Ragnar Hove
Anna Skadal Jonstad
Bjarne Kaarstad
Ingunn Kandal
Lars Kjøde
Ola Kjørstad
Torhild Solheim Klævold
Ragnhild-Lise Furnes
Korsvoll

Geir Kristiansen
Per Kristiansen
Aage Kvendseth
Hildegunn Kvistad
Ivar B. Kjølraug Larsen
Øystein Lavik
Rune Lotsberg
Håkon Lundestad
Sigrunn Lundestad
Vidar Læg Reid
Terje Erik Moe
Jørn Moen
Knut Moen
Ragnhild Skogen Molde
Kjell Magnar Myklebust
Knut Ole Myren
Julie Kristine Ness
Astrid Marie Nistad
Stein Bugge Næss
Andreas Ramstad
Oddbjørn Ramstad
Tordis Randmo
Henning Leiv Rivedal
Anne Rudsengen
Bergljot Konglevoll
Rysjedal
Einar Ryssdalsnes
Bjørn Rørtveit
Laila Hov Sandnes
Marta Kari Schawllann
Karen Sindre
Knut Atle Skjær
Jenny Ødven Snildal
Synneva Kolle Solheim
Sigrid Solheim
Kirsti Solheim Stegane
Irene Stokker
Geir Liavåg Strand
Magn Jarl Stubhaug
Gunnhild Systad
Leiv Sølberg
Jakob Thingnes
Jorunn Veseth
Jens Vestrheim
Gudrun Vigdal
Jon Egil Vik
Øystein Vikesland
Lars Øyvind Vikesland
Sølvi Songstad Waage
Gerd Oddny Wergeland
Wenche Wie
Jarl Yndestad
Liv Østrem
Kåre Øvregard
Vidar Åm

SUNNMØRE MÅLLAG

Ingrid Aamdahl
Ottar Aashamar
Oddfrid Nora Bell
Berit Bjørlo
Bente Johanne Iversen
Breivik
Hilde Brænne
Ole Arild Bø
Steinar Dimmen
Magne Drabløs
Atle Døssland
Marit Veiberg Eide
Oddrun Eidem
Ståle Eikrem
Liv Eikrem
Lindis Eliassen
Knut Falk
Mård Torgeir Fauskevåg
Magnar Furset
Andre Gjerde
Tore Gjære
Arne G. Grimstad
Reidar Hareide
Asbjørn Hatlehol
Severin Haugen
Ingunn Haus
Thor Sivert Heggedal
Jorunn H. Henriksen
Astri Hunnes
Ingrid Runde Huus
Jakob O. Kjersem
Terje Kjøde

Einar Landmark
Bergfrid Færøyvik Lindøy
Jostein O. Mo
Roger Nedreklepp
Sara Janne Nybø
Lars Omenås
John Osnes
Britt Oterholm
Johan Ottesen
Lillian Ramnefjell
Karl Ramstad
Torill Haddal Remøy
Greg Rotevatn
Gunder Runde
Liv Tjervåg Runde
Else Synnøve Skarbø
Reidar Skarbø
Olav Slettebak
Jarle Solheim
Jan Ove Stene
Ingrun Sørås
Per Svein Tandstad
Brit Gjerde Tandstad
Reidun Klock Tjervåg
Asbjørn Tryggstad
Rolv Ukkelberg
Randi Flem Ulvestad
Jorun Våge Vestnes
Eldrid Vik
Svein Vinje
Sveinung Walseth
Knut Ytterdal
Britt Ølnes
Kjell Arne Årseth

TELEMARK MÅLLAG

Dag Aanderaa
Robert Anderson
Lars Bjaadal
Kari Indrelid Bjæen
Åse Bratland
Halgeir Brekke
Sigrid Bø
Olav Rune Djuve
Tjostov Gunne Djuve
Gunhild T Dølen
Marianne Eika
Per Engene
Per Espeland
Knut Espelid
Anne Karin Funner
Hans Magne Gautefall
Lavrans Grimstveit
Torgeir Grimstveit
Asbjørn Nes Hansen
Knut T. Haugen
Jarle Helle
Hallgrim Høydal
Halvard Jansen
Josef Kili
Kjetil Langåsdaalen
Aud Manheim
Sigrun Garvik Moen
Ellen Bojer Nordstoga
Jakob Olimstad
Anne Ingebjørg Ruth
Helge Rykkja
Per Skaugset
Gunvor Solberg
Margit Ryen Steen
Alv Halvor Straumstøyl
Olav Teigland
Olav Tho
Kari Tveit
Alf Torbjørn Tveit
Johan Vaa
Tor Valle
Margit Verpe
Einar Versto
Dag Hallvard Østtveit
Halvor Øygarden

TROMS OG FINNMARK MÅLLAG

Nils Aarsæther
Øystein Omar Aas
Per K. Bjørklund
Terje Christoffersen
Terje B. Dahl

Vidkun Eidnes
Sveinung Eikeland
Eldbjørg Gjelsvik
Lillian Bernes Hay
Olaug Husabø
Astrid Kvangarsnes
Sigrun Lunde
May Johanne Molund
Atle Måseide
Ole Edgar Nilssen
Guro Reisæter
Ingrid Russøy
Rønnaug Ryssdal
Sunniva Skålnes
Anne Marta Steinnes
Gunn Utkvitne

TRØNDERLAGET

Gunnar Olav Balstad
Kjell Bardal
Arvid Bjørgum
Karl Ove Bjørnstad
Alf J. Bratberg
Lars Daling
Olaug Denstadli
Anne Eldevik
Olav Engan
Inger Ertsås
Tore Fagerhaug
Johannes Falnes
Oddmund Farbregd
Helge Fiskaa
Margit Flakne
Arne A. Frisvoll
Ingebrigt Garberg
Oddbjørn Gorsetbakk
Anders Gustad
Kristoffer Haugum
Sivert Hestveit
Andrea Hjelde
Astrid Hoem
Arne Hov
Knut Krogstad
Kirsti Årøen Lein
Anne Leira
Arna Lerstad
Geir Lorentzen
Lars Kolbjørn Moa
Tore Moen
Sverre Mikal Myklestad
Magne Måge
Einar Nordbø
Lars Nygård
Aud Okkenhaug
Karl Fredrik Okkenhaug
Solveig Otlo
Kristian Risan
Narve Rognebakke
Helge Rypdal
Einar Rædergård
Rutt Olden Skaug
Odd Johs. Stautland
Eiliv Størdal
Jan Sørås
Kirsten Tagseth
John Tveit
Harald Vik-Mo
Jarle Vingsand
Ann-Merethe Voldsund
Liv Skogset Værdal

VALDRES MÅLLAG

Björg Berge
Olav Gullik Bø
Inger Solveig Bøe
Reidun Espeseth
Birger Hagen
Ingunn Hommedal
Sigfred Hovda
Frank Tommy Jacobsen
Bjørn Vegard Johnsen
Björg Lerhol
Torodd Lybeck
Nils Rogn
Gullik Skattebo
Ragnhild Solberg
Marit Eltun Svendsen
Per Gunnar Veltun
Kari Bø Wangenstein

Ambjørg Westerheim
Magnor Wigdel
Ingebjørg Årseth

VEST-AGDER MÅLLAG

Ragnar Alrek
Leiv Hartly Andreassen
Anne Kathinka Aslaksen
Nils Austegard
Helga Dåsvatn
Anne-Berit Erfjord
Åse-Berit Fidjeland
Svein Harald Follerås
Randi Lohndal Frestad
Vigleik Frigstad
Elisabeth Geheb
Øyvind Grov
Thorbjørn Gysland
Torfinn Hageland
Anne Tone Hageland
Magne Heie
Kjell Erling Håland
Oddvar Jakobsen
John Lauvdal
Solveig Stallemo Lima
Målfrid Lindeland
Ragna Lindeland
Oddvar Moen
Gudlaug Nedreliid
Nils Salvigsen
Björg Helene Slappgard
Knut Gunnar Solberg
Asbjørn Stallemo
Paul Sveinall
Emil Otto Syvertsen
Gunnar Vollen
Ivar Åmlid

ØSTFOLD MÅLLAG

Astrid Andersen
Asgeir Bjørkedal
Tone Eidsvold
Eiliv Herikstad
Benthe Kolberg Jansson
Arne Kvernhusvik
Gunnar Ottne
Jan T. Pharo
Øivind Thorbjørnsen
Reidun Trandem

YRKESMÅLLAG

Kjellfrid Bøthun
Bjørgulf Claussen
Anne-Marie Botnen
Eggerud
Trygve Gjerdrem
Kristian Hagestad
Anders Bøyum Halvorsen
Sissel Hole
Eirik Holten
Rønnaug Kattem
Kjell Harald Lunde
Olav Norheim
Borge Otterlei
Linda Plahte
Frøde Ringheim
Haldor Slettebø
Sigrun Solberg
Arne Stensvand
Lars Helge Sørheim
Odd Einar Sørås
Harald Thune
Turid J. Thune
Sigrid Tyssen
Birger Valen
Bodvar Vandvik
Olav Vesaas
Vidar Ystad

BEINVEGES INNMELDE

Leif Elsvatn
Johannes Hjønnvåg
Kjellaug Larsen
Erling Nordheim
Villy Nordmo
Liv-Marit H. Reitan
Åse Floa Steinrud
Gro Einrem Volseth

- 1 I 1979 endra det afrikanske landet Rhodesia namn. Kva var det nye namnet på landet?
- 2 Grotten, Statens æresbustad for kunstnarar, vart bygd av Henrik Wergeland og har sidan husa mange store kulturpersonlegdomar. Kven bur der i dag?
- 3 Cupfinalen i herrefotball går føre seg 8. desember. Kva to lag møter kvarandre der?
- 4 Kva måler me med måleeeininga *ampere*?
- 5 I år var Noreg gjesteland på den største bokmessa i det tyske språkområdet. I kva by gjekk bokmessa føre seg?
- 6 Kva heiter havguden i gresk gudelære?
- 7 Kva for ein Knut jagar jola ut, og kva dag skulle du etter gamal skikk ha fått jolepynten ut or huset?
- 8 I romjola kjem teiknefilmen *Frost 2*. Kva heiter dei to systrene som er hovudpersonar i Frost-universet?
- 9 Ved årsskiftet seier me farvel til mange av dagens fylke. Kor mange fylke har me frå 1. januar 2020?
- 10 Kva for ein amerikansk countrymusikar vart kalla *The Man in Black* og er kjend for songar som «I Walk The Line» og «Ring Of Fire»?
- 11 Femtikronesettlar med bilete av Aasmund O. Vinje kom i omloop 1. november 1985. Kva var spesielt med desse settlane?
- 12 Natta mellom 9. og 10. november 1938 sette nazistiske organisasjonar i Tyskland i gang ei landsomfattande jødeforfylling. Kva vert denne hendinga kalla?
- 13 Omgrepet *LoVeSe* er ofte å høyra i miljødebatten. Kva står stuttnemninga for?
- 14 Kva for ein matrett er *kabaret*?
- 15 Byen heiter Florø og kommunen heiter Flora ut 2019, men kva heiter lokaltvisa?
- 16 Bergenspolitikken vart tradisjonen tru kaotisk og spanande. Marte Mjøs Persen vart til slutt ordførar. Kva for eit parti representerer ho?
- 17 I år fekk pitesamisk for fyrste gong offisielt skriftspråk. I kva to land høyrer dette vesle språket heime?
- 18 Kva for ein internasjonal organisasjon fekk Nobels fredspris i 2012?
- 19 Kven var konge av Noreg i år 1900?
- 20 Kor av mange delstatane i USA har namn som startar på O?

20. Tre – Ohio, Oregon og Oklahoma
- 19 Kong Oscar II
- 18 Den europeiske unionen
- 17 Noreg og Sverige
- 16 Arbeiderpartiet
- 15 Firdaposten
- 14 anten fisk eller kjøtt i gele
- 14 Kabaret er ein rett av grønsaker med
- 13 Lofoten, Vesteralen og Senja
- 12 Krystallnatta
- 11 nynorsk tekst
- 11 Det var dei fyrste pengesettane med
- 10 Johnny Cash
- 9 Elleve
- 8 Elsa og Anna
- 7 Tjuandedag-Knut jagar jula ut den tju-
- 6 Poseidon
- 5 Frankfurt am Main
- 4 Elektrisk strum
- 3 Haugesund
- 3 Viking fotballklubb og Fotballklubben
- 2 Jon Fosse
- 1 Zimbabwe

NØGD ORDFØRAR: Ordførar Eva Vinje Aurdal har trassa presset og stått fast ved at nye Ålesund kommune skal vere ein nynorskkommune. – Det var verdt det, seier ho. Foto: Staal Wattø / Sunnmørsposten

Nye Ålesund er Årets nynorskkommune

Den nye ordføraren heldt på å miste vervet på grunn av nynorsken, no får kommunen ros for språkarbeidet.

– **DEN NYE STORKOMMUNEN** er ein føregangskommune i arbeidet med å sikre nynorsken i kommun- og fylkesreforma, og han kjem til å bli den største nynorskkommunen i landet.

Det står skrive i grunngjevinga frå juryen, som no har kåra nye Ålesund kommune til «Årets nynorskkommune 2019». Juryen meiner nye Ålesund utmerker seg ved å ha ei raus og demokratisk innstilling til språk.

Dette vert tiande gong Kulturdepartementet og Språkrådet deler ut prisen.

Har fått motstand

Storkommunen, som trer i kraft 1. januar 2020, vil bestå av kommunane Haram, Sandøy, Skodje, Ørskog og Ålesund.

Ålesund er den einaste språk- nøytrale kommunen – alle dei andre er nynorskkommunar. Kva som skulle verte målforma til den komande kommunen, har difor vore heftig diskutert i både avis- spalter og sosiale medium.

Påtroppande ordførar i kommunen, Eva Vinje Aurdal (Ap),

fortalde Framtida.no tidlegare i haust at ho før valet frykta nynorskstriden kom til å koste ho ordførarvervet.

– I min iver etter å signalisere li- keverd mellom skriftspråka våre, har eg fått tilsvarande motstand. Men i dag kan eg seie at det var verdt det, sa Aurdal då det vart klart at ho vart den første ordføraren i Nye Ålesund.

Juryen håpar prisen kan bidra til mykje godt nynorskarbeid i Nye Ålesund, og til «å skape trygge og gode nynorskbrukarar i heile kommunen – også i det som i dag er ein bokmålsby».

BENTE KRISTIN RUNDEREIM KJØLLESDAL
framtida.no

NT FALSH Henta frå Sigmund Falch: *Den slemmaste dokka i Drammen, Schibsted / Vigmostad & Bjørke 2015*

Rett utfor trammen, morgonen etter at eg hadde vunne på travbanen.

[illegible][illegible]

Vinnarar av kryssord nr. 4:

Anne-May Fanebust, Lindås

Odd Egil Gundersen, Oslo

Odd Sigmund Staverløkk, Soknedal

Send løysinga til:

Noregs Mållag

Lilletorget 1

0184 Oslo

eller e-post:

norsk.tidend@nm.no

Frist: 20. januar

Merk konvolutten «Kryssord».
Rett løysing kjem i neste utgåve.
Tre vinnarar vert trekte ut og får
ein fin premie.

Namn :

Adresse:**Postnummer/-stad:**

KRAMBUA

Cirkle K-krus inkludert kaffiavtale. Termokrus som gjev deg gratis kaffi på alle Cirkle K-stasjonar ut 2019. **Kr 299,-**

Fat. Stilsikker logo på stilsikkert fat frå Verde-serien til Figgjo. Høveleg til både grill- og jolemat. Diameter 20 cm. **Kr 200,-**

Krus. «Nynorsk til meg, takk!» på Verde-koppen frå Figgjo og formgjevar Johan Verde. Ein klassikar med klassisk slagord! **Kr 200,-**

TILBOD! Fat + krus. Kr 330,-

Krus med trykket: *Det går mangt eit menneske og ser seg fritt ikring for Ivar Aasens skuld.* Tarjei Vesaas, 1950. **Kr 180,-**

Krus med trykket: *Skogen stend, men han skifter sine tre.* Olav H. Hauge, 1965. **Kr 180,-**

Ostehøvel i stål, blank, frå Bjørklund. **Kr 190,-**

Ostehøvel i stål, matt svart, frå Bjørklund. **Kr 170,-**

Refleks. Mjuk refleks, 7 cm i diameter, med logo. Absolutt noko ein vil bli sett med. **Kr 30,-**

CD frå Ingebjørg Bratland. *Månesinn* (2015). **TILBOD! Kr 90,-**

Skistroppar. To skistroppar med borrelås, 26 cm lange. Høver til langrennsski, uavhengig av målform og målføre. **Kr 50,-**

Jakkemerke

- «NyNorsk»
- «Slepp nynorsken til»
- «Gjennom ord blir verda stor»
- «Takk, Ivar Aasen!»

Kr 10,- per stk., kr 50,- for 20 stk.

Aasen-panneband i ull. **Kr 350,-**

Send e-post med tinging til krambua@nm.no, ring til **23 00 29 30**, eller gå inn på www.nm.no. Sjå innom heimesida for andre tilbod.

Hugs at vi kan gå tom for somme artiklar. Det er såleis ikkje sikkert at du får alt du tingar.

Porto kjem i tillegg til prisane vi har gjeve opp her.

MÅLLAGET INFORMERER

TING ADVENTSKALENDER

Den flotte adventskalenderen til Noregs Mållag er i sal. For kvar ny luke du opnar i adventstida, kan du vinne fine vinstar, samtidig som du stør målsaka. Kalenderen kostar 100 kroner, og du kan tinge han på nm.no/krambua eller hjå per.arntsen@nm.no. PS! Lokallaga våre kan kjøpe kalendrar til halv pris og selje dei vidare for 100 kroner per stk. Ein fin måte å auke lagskassa på!

LYTT PÅ PODKAST

I april neste år skal Mållaget vedta nytt prinsippprogram på landsmøtet. Det er over tjue år sidan sist, og i det høvet har me laga ein eigen podkast med prinsippprogrammet til Noregs Mållag som emne. I fem episodar får vi høyre om kva slags debattar som har stått i tidlegare landsmøtesalar. Podkasten er laga av Magnus Bernhardsen, tidlegare leiar i Norsk Målungdom og medlem i prinsippprogramnemnda på landsmøtet i 1997, og Marit Aakre Tennø, politisk rådgjevar i Noregs Mållag. Podkasten heiter «Prinsippprogrammet», og du finn han ved å gå inn på www.nm.no.

ÅRSMØTETID

I januar og februar er det tid for årsmøte i lokallaga i Noregs Mållag. Då skal laga mellom anna velje utsendingar til landsmøtet i Mållaget. Medlemstalet til lokallaga og fylkeslaga påverkar kor mange utsendingar ein har rett på til landsmøtet i 2020.

LANDSMØTE I NOREGS MÅLLAG

Det er landsmøte i Mållaget annakvart år, og i april 2020 er det igjen tid for landsmøte. Noregs Mållag skal ha sitt 101. landsmøte **fredag 24. april til søndag 26. april 2020**. Møtet og overnattinga er på Quality Airport Hotel Stavanger ved Sola lufthamn.

NYNORSKSTIPEND 2020

Har du eit godt nynorskprosjekt, men manglar pengar? Noregs Mållag lyser ut **to nynorskstipend** på 50 000 kr. Søknadsfrist er 13. januar 2020.

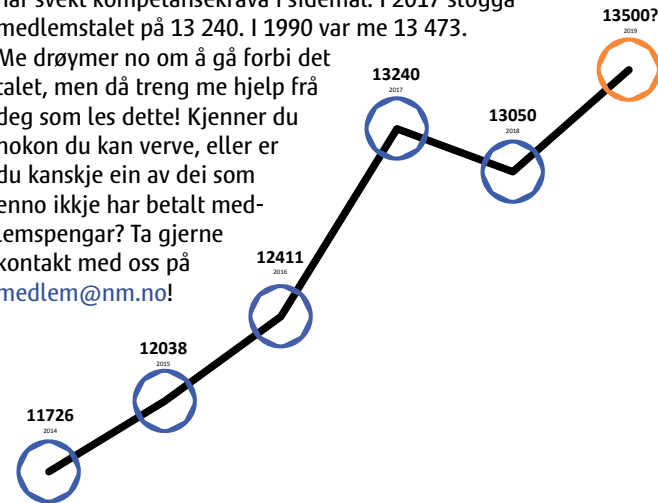
GÅVEKODEORD

No kan du sende **IVAR** til **2490** og gje 300 kroner i gåve over mobilrekninga. Om du vil gje meir eller mindre, kan du sende **IVAR50**, **IVAR100** eller **IVAR500** (i eitt ord) til same nummer. Enklare blir det ikkje! Hugs at om du gjev over 500 kroner i løpet av året, får du skattefrådrag.

KLARAR ME 13 500 MEDLEMER?

Noregs Mållag har før 1. desember runda 13 100 betalende medlemmer. Det er 30 år sidan me har hatt eit så høgt tal så tidleg på året! Me treng alle medlemene me kan få, no som regjeringa mellom anna har svekt kompetansekrava i sidemål. I 2017 stogga medlemstalet på 13 240. I 1990 var me 13 473.

Me drøyer no om å gå forbi det talet, men då treng me hjelp frå deg som les dette! Kjenner du nokon du kan verve, eller er du kanskje ein av dei som enno ikkje har betalt medlemspengar? Ta gjerne kontakt med oss på medlem@nm.no!

STATUS PÅ VERVETEVLINGA 2019

At lokallaga vervar nye medlemmer, er heilt avgjerande for organisasjonen. Dei ti lokallaga som vervar flest nye medlemmer i 2019, vert premierte med bokpakker. Til saman har me registrert over **800 nye medlemmer** i år, og her er lista over dei lokallaga som til no har fått flest:

Lokallag	Nye i 2019
Bergen Mållag	39
Oslo Mållag	35
Suldal Mållag	23
Bærum Mållag	18
Alvdal og Tynset Mållag	16
Stord Mållag	14
Lista Mållag	13
Karmøy Dialekt- og Mållag	13
Vinje Mållag	11
Stavanger Mållag	11
Time Mållag	11
Folldal Mållag	10
Sandefjord og Sandar Mållag	10
Mållaget i Kristiansand	10
Tingvatn Mållag	10
Fitjar Mållag	10
Vik Mållag	10
Hamar dialekt- og mållag	9
Voss Mållag	9
Hareid Mållag	9

5 ■ 2019
Norsk Tidend
Framhald av *Fedraheimen* og *Den 17de Mai*

Prent: Nr1Trykk as
Opplag: 14 600
Abonnement: kr. 250,- per år

Annonser:
Annonseprisar: kr 9,00,-/mm
Tillegg for tekstside: kr 0,50,-/mm
Spaltebreidd: 45 mm
Kvartside: kr 3 000,-
Halvside: kr 5 000,-
Heilside: kr 9 000,-
Ilegg til avisa: kr 1,00 pr. stk.

Alle prisar er eks. mva. Ved lysing i fleire nummer kan vi diskutere særskilde avtalar.

Stofffrist nr. 1 – 2020:
20. januar

NOREGS MÅLLAG
nm.no

Tilskrift:
Lilletorget 1,
0184 OSLO
Telefon: 23 00 29 30
E-post: nm@nm.no

Kontoradresse:
Lilletorget 1, 0184 OSLO

Kontonr.: 3450.19.80058

Leiar: Magne Aasbrenn
Mobil: 97 97 00 65
E-post: magne.aasbrenn@nm.no

Tilsette:

Gro Morken Endresen,
dagleg leiar,
tlf. 23 00 29 37 • 95 78 55 60,
gro.morken@nm.no

Erik Grov, organisasjonskonsulent,
tlf. 23 00 29 30, erik.grov@nm.no,

Per Henning Arntsen, økonomikonsulent,
tlf. 23 00 29 34, per.arntsen@nm.no

Ingar Arnøy, skulemålsskrivar,
tlf. 23 00 29 36 • 97 52 97 00,
ingar.arnoy@nm.no

Hege Lothe, informasjons-
og organisasjonskonsulent,
tlf. 92 64 83 48, hege.lothe@nm.no

Astrid Marie Grov, kommunikasjonsrådgjevar,
tlf. 23 00 29 32 • 90 72 96 15
astrid.grov@nm.no

Marit Aakre Tennø, politisk rådgjevar,
tlf. 45 47 17 16, marit.tenno@nm.no

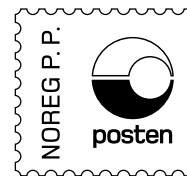
NORSK MÅLUNGDOM
malungdom.no

Tilskrift: Lilletorget 1,
0184 Oslo
Telefon: 23 00 29 40
E-post: norsk@malungdom.no

Kontonr.: 3450.65.48707

Leiar: Gunnhild Skjold,
Telefon: 97 41 71 45 • 23 00 29 40,
E-post: gunnhild@malungdom.no

Dagleg leiar: Ingunn Vespestad Steinsvåg,
Telefon: 45 69 33 60 • 23 00 29 40,
E-post: norsk@malungdom.no

RETURADRESSE:

Noregs Mållag
Lille Torget 1
0184 OSLO

Nr. 5 • desember 2019

Norsk Tidend

Framhald av **Fedraheimen** og **Den 17de Mai**

Ny læreplan letter på trykket i sidemålet.

Riksmålsforbundet kommenterer
den nye læreplanen for norskfaget på nettsidene sine

PÅ TAMPEN

MIDT I NOVEMBER reiste eg til Frøya for å møte den hardaste kjernen av folk som kjempar mot vindmøller i dette landet. Aksjonistar og demonstrantar frå heile landet var samla, til det som skulle vera det første landsmøtet for den nystifta organisasjonen Motvind – kombinert med eit seminar der tilhøyrarane fekk setja seg grundig inn i konflikten som har utspelt seg på Frøya i lang, lang tid, men som først det siste året har blitt ei nasjonal sak.

DET HANDLAR OM eit lokalt folkefleirtal som endrar seg, politikarar som snur, og store politistyrkar som blir sette inn for å halda aksjonistane unna utbyggingsområdet. På denne første nasjonale samlinga fekk lokale eldsjeler treffa likesinna frå nesten alle landets distrikt. Dei kjempar ein felles kamp, har felles fiendar og nyttar tida saman til å knyta kontaktar.

EG ER IKKJE heilt der. Eg har verken sterke meiningar eller aksjonistrefleksvest. Derimot var eg der for å sjå på, og forhåpentlegvis få snakka med nokon av dei på tomannshand, i samband med eit bokprosjekt.

DET VAR ABSOLUTT ein nyttig tur, og eg møtte mange hyggelege menneske. Men slike reiser, der eg eigentleg berre står på utsida og ser inn, er likevel det mest einsame av alt eg gjer. Berre tenk på alt det samhaldet som eg strengt tatt ikkje er ein del av, same kor høflege og vennlege folk er. Eg blir godt tatt imot, men høyrer eigentleg ikkje til der. Det kan stundom vera litt sårt for kven som helst.

MEN – OG dette er viktig her – eg gjorde det heilt frivillig. Eg valde sjølv å gå laus på dette prosjektet, eg valde sjølv å reisa dit og eg bestilte både leigebil og flybillett fullt vitande om at det kom til å bli sånn. Eg har vore på reportasjetur før, det er ikkje nytt.

OG SJØLV OM det føles ganske kjipt akkurat der og då, synes eg eigentleg det er litt fint. Ikkje berre det å tvinga seg sjølv ut av komfortsona, men å kjenna litt på vonde kjensler som eg veit at andre har kvar einaste dag – samtidig som eg sjølv veit at det går over neste dag.

ER DET EIN ting me treng i verda, er det litt øving i å setja seg inn i korleis andre menneske har det (trur eg). Det gjer oss til betre menneske, og ikkje minst er det gode erfaringar å ha for ein som liksom skal prøva å leva av å fortelja historier om andre.

ANDERS TOTLAND

<https://totlanders.wordpress.com/blog>

GLAD VINNAR: «Helsesista» Tale Maria Krohn Engset (t.h.) tok imot Dialektprisen 2019 frå leiar i Norsk Målungdom Gunnhild Skjold.

Foto: Ingunn Vespestad Steinsvåg / Norsk Målungdom

Dialektprisen til Helsesista

Ei veldig glad og overraska **Tale Maria Krohn «Helsesista» Engvik** er kåra til vinnaren av Dialektprisen 2019.

NT – Ho tydeleggjer at ein ikkje treng å bruke oslodialekt for å nå ut over heile landet, seier leiar i Målungdommen.

– Eg vart veldig glad og veldig overraska. Det var litt «wow», seier Tale Maria Krohn Engvik, best kjent som Helsesista.

NT Dialektprisen går kvart år til eit dialektforbilde for ungdom for å synleggjere dialektbruk i media. Prisen blir delt ut av landsstyret i Norsk Målungdom, og Engvik får prisen for arbeidet ho gjer som helsesjuepleiar på sosiale medium.

– Helsesista når ut til tusenvis av ungdommar kvar einaste dag, og ho er opptatt av å bruke eit språk som ungdom forstår. At dette språket er hennar eiga ålesundsdialekt, er viktig for å tydeleggjere at ein ikkje treng å bruke oslodialekt for å nå ut over heile landet, seier leiar i Norsk Målungdom, Gunnhild Skjold.

Skjold trekker også fram at dialekt er viktig

for identiteten, og at ungdom har godt av å møte språklege føredøme frå heile landet.

NT – Eg er veldig opptatt av ord og språk og kommunikasjon. Og eg tenker mykje på at eg skal vere den eg er og vere meg sjølv uansett kor eg er, både når eg snakkar på sosiale medium, og når eg les inn boka mi. At det skal vere meg og mi stemme, og mine ord, seier Tale Maria Krohn Engvik til Nynorsk pressekontor.

Tale Maria Krohn Engvik er helsesjuepleiar og har vakse opp i Ålesund. Snapchatkontoen «Helsesista» har i dag 200.000 følgjarar, og dei siste 2,5 åra har Engvik både vore Helsesista på Snapchat, laga TV-serie og reist rundt i heile landet for å halde foredrag for ungdommar og vaksne. Ho snakkar med ungdommar om tema som psykisk og fysisk helse, pubertet og seksualitet. Engvik har tidlegare fått Redd Barnas Rettinghetspris i 2017 og Tabuprisen 2018.

Prisen vart delt ut på Det Norske Teatret 15. november. Blant dei tidlegare vinnarane av Dialektprisen finn vi namn som Eli Kari Gjengedal, P3Morgen, Linda Eide og Lothepus.

NPK